

รายงานการติดตาม
ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บท
ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ไตรมาสที่ 4

(1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ศูนย์ประเมินผล

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รายงานการติดตาม
ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ไตรมาสที่ 4
(1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564)
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2564

ศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

**ส่วนที่ 1 สรุปผลการติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บท
ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์**

1. สรุปผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงาน	1
2. ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย/โครงการ	4
2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	4
1) โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	5
2) โครงการจัดการสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร	5
3) โครงการส่งเสริมและพัฒนามูลค่าสินค้าเกษตรด้านหม่อนไหม	6
2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	8
1) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	10
2) โครงการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน	12
3) โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพ การผลิตพืช	12
4) โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	12
5) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	15
2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	21
1) ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ (กิจกรรมความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์)	22
2) กิจกรรม: การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ	22
3) โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม	23
4) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร	24
5) โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดี	25
6) โครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี	25
7) โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	26
2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	30
1) ผลผลิต: การพัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ ภายใต้แผนงานพื้นฐานด้านการสร้าง ความสามารถในการแข่งขัน (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์)	31
2) โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมง)	32
3) โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง	32

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	35
1) โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตพืช	35
2) โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ	36
3) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ด้านปศุสัตว์ (Motor Pool)	37
4) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	37
5) โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	38
6) โครงการจัดการสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร	39
2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	42
1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	43
2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	45
3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	47
4) โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	48
5) โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	48
6) ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	51
7) โครงการส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	51
8) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (GAP)	52
9) โครงการพัฒนาเกษตรปลอดภัยในพื้นที่นิคมสหกรณ์	52
ส่วนที่ 2 Info – graphics ผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ	56
ประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	
1) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	57
2) แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	58
3) แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	59
4) แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	60
5) แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	61
6) แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	62
ส่วนที่ 3 หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	63
หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร	64

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	2
ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	5
ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	9
ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	11
ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	9
ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร	11
ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	14
ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	17
ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	22
ตารางที่ 8 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	27
ตารางที่ 9 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	31
ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	35
ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร	39
ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	43
ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	44
ตารางที่ 14 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	46
ตารางที่ 15 ผลการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	47
ตารางที่ 16 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	50

ส่วนที่ 1

สรุปผลการติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงาน
การขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

**ผลการติดตามการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
ประจำปีงบประมาณ 2564
ไตรมาสที่ 4 (31 ตุลาคม 2563 - 30 กันยายน 2564)**

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (สศก.) ได้ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ที่ดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 ประกอบด้วยแผนแม่บทย่อย 6 ด้าน จำนวน 33 โครงการ เพื่อจัดทำรายงานความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรค พร้อมข้อเสนอแนะ สำหรับใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานแผนแม่บทย่อย/โครงการ โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบติดตามและประเมินผลโครงการเชิงนโยบายของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และการติดตามในพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผล แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้เจ้าหน้าที่ศูนย์ประเมินผลติดตามการดำเนินงานในพื้นที่ได้เพียงบางส่วน และใช้วิธีการสำรวจข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ และการโทรศัพท์สัมภาษณ์แทน รายงานผลการดำเนินงานไตรมาสที่ 4 เป็นผลการดำเนินงานสะสมตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2563 – 30 กันยายน 2564 ดังนี้

1. ภาพรวม

1.1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ

แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้รับจัดสรรงบประมาณรวม 6,689.8187 ล้านบาท ณ วันที่ 30 กันยายน 2564 มีผลเบิกจ่ายรวม 5,846.7246 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.40 หรือมีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายงบประมาณในระดับดีมาก 4.37 (คะแนนเต็ม 5) โดยแผนงานที่มีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายมากที่สุดได้แก่ แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์ มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 95.65 รองลงมาได้แก่แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย มีผลการเบิกจ่ายคิดเป็นร้อยละ 4.61 และแผนงานที่มีประสิทธิภาพการเบิกจ่ายน้อยที่สุด คือแผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่สามารถพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวเชิงพาณิชย์ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานต่อเนื่องแล้ว นอกจากนี้ยังมีหลายโครงการได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทำให้ไม่สามารถเบิกจ่ายงบประมาณและดำเนินการได้โดยเฉพาะด้านการอบรมถ่ายทอดความรู้ในบางพื้นที่ที่มีการแพร่ระบาด

ตารางที่ 1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

หน่วย : ล้านบาท

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ (เต็ม 5 คะแนน)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย		
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	62.7929	60.0588	95.65	4.78
1.1 โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตาม อัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น	4.4286	4.1157	92.93	4.65
1.2 โครงการจัดการสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร	0.2200	0.0639	29.05	1.45
1.3 โครงการส่งเสริมและพัฒนามูลค่าสินค้าเกษตร ด้านหม่อนไหม	58.1443	55,8792	96.10	4.81
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	2,291.0531	2,113.6764	92.26	4.61
2.1 โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้า เกษตร	1,143.5563	1,052.6635	92.05	4.60
2.2 โครงการผลผลิตสินค้าเกษตรและอาหาร มีคุณภาพได้มาตรฐาน	72.4618	57.9515	79.98	4.00
2.3 โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและ การใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช	222.0250	197.7433	89.06	4.45
2.4 โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	743.3163	709.2264	95.41	4.77
2.5 โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่	109.6937	96.0918	87.60	4.38
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	354.7627	322.0804	90.79	4.45
3.1 ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ (กิจกรรมความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์)	27.8070	16.0415	57.69	2.88
3.2 การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ	11.6117	10.6360	91.60	4.58
3.3 โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม	77.7621	77.7621	100.00	5.00
3.4 โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต พืชสมุนไพร	4.5886	4.2888	93.47	4.67
3.5 โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดี	39.4895	37.0920	93.93	4.70
3.6 โครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี	24.5658	23.2204	94.52	4.73
3.7 โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง	168.9380	153.0396	90.59	4.53
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	13.6264	11.2727	82.73	4.14
4.1 ผลผลิต: การพัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ ภายใต้ แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการ แข่งขัน (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์)	7.5259	6.9729	92.65	4.63

ตารางที่ 1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)

หน่วย : ล้านบาท

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ (เต็ม 5 คะแนน)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย		
4.2 โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (กิจกรรมพัฒนา ผลิตภัณฑ์ประมง)	2.3190	2.3190	100.00	5.00
4.3 โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร แปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง	3.7815	1.9808	52.38	2.62
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	46.3789	42.0281	90.62	4.53
5.1 โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยี ขั้นสูงในการผลิตพืช	4.7409	4.7209	99.58	4.98
5.2 โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ	10.1955	6.7143	65.86	3.29
5.3 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเครื่องจักรกล และอุปกรณ์ด้านปศุสัตว์ (Motor Pool)	14.5250	14.5026	99.85	4.99
5.4 โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ	8.1762	7.5939	92.88	4.99
5.5 โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทาง การเกษตร	8.5213	8.3910	98.47	4.99
5.6 โครงการจัดการสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่ม ประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่า สินค้าเกษตร	0.2200	0.1054	47.91	4.99
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	3,921.2047	3,297.6082	84.10	4.21
6.1 โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้า เกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)	278.3197	265.8209	95.51	4.78
6.2 โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบ แปลงใหญ่	1,234.1097	949.9845	76.98	3.85
6.3 โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต สินค้า เกษตร	51.1530	48.0749	93.98	4.70
6.5 โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการ ผลิตสินค้าเกษตร	1,131.6664	979.5786	86.56	4.70
6.6 ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์	1,037.8522	897.3571	86.46	4.32

**ตารางที่ 1 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณและการดำเนินงานการขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ
ประเด็นการเกษตร ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (ต่อ)**

หน่วย : ล้านบาท

แผนแม่บทย่อย/โครงการ	งบประมาณ (ล้านบาท)		ร้อยละ	ค่าคะแนน ความสำเร็จ (เต็ม 5 คะแนน)
	ได้รับจัดสรร	เบิกจ่าย		
6.7 โครงการส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสาน ในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	3.7355	1.9356	51.82	2.59
6.8 โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์และ กลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (GAP)	13.1959	3.2804	24.86	1.24
6.9 โครงการพัฒนาเกษตรปลอดภัยในพื้นที่ นิคมสหกรณ์	6.0158	2.5758	42.82	2.14
รวม	6,689.8187	5,846.7246	87.40	4.37

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ผลการติดตามรายแผนแม่บทย่อย/โครงการ

2.1 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

2.1.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ส่งเสริมการพัฒนา และยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชน เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน สร้างอัตลักษณ์หรือนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับแหล่งกำเนิด ให้กับสินค้าและสร้างตราสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2561 – 2565 ขยายตัวร้อยละ 3)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร และกรมหม่อนไหม

4) **งบประมาณ** 62.7929 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 60.0588 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.65 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.1.2 **ภาพรวมผลการดำเนินงาน** การดำเนินงานมุ่งเน้นส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์ได้แก่ ผลไม้ และ หม่อนไหม ด้วยภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนยกระดับความสามารถของเกษตรกรและชุมชนในการพัฒนา เกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น โดยการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการ 3,250 ราย ซึ่งสามารถดำเนินการได้มากกว่าเป้าหมาย ตวรจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมตรานกยูง 200,000 เมตร คิดเป็น มูลค่า 160 ล้านบาท นอกจากนี้มีการศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างยั่งยืน 1 เรื่อง ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าด้านการเกษตรตาม อัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาสินค้าด้านหม่อนไหม	ราย	3,330	3,250	97.60
2. ศึกษาวิจัยการพัฒนากลุ่มเกษตรกร	เรื่อง	1	1	100.00
3. ตรวจสอบรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมตรานกยูง	เมตร	200,000	200,000	100.00
ค่าเฉลี่ย				99.20

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.1.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น มีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างอาชีพและรายได้จากสินค้าเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร และส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นและพัฒนาช่องทางการตลาด เป้าหมายเกษตรกร จำนวน 750 ราย ในพื้นที่ 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง น่านแพร่ พะเยา เชียงราย และตาก งบประมาณ 4.4286 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 4.1157 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.93

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหมาะสมกับพื้นที่ภาคเหนือได้ 750 ราย ครบตามเป้าหมาย

(2) จัดทำแปลงเรียนรู้การผลิตไม้ผล 8 แปลง จัดทำแปลงรวบรวมพันธุ์ไม้ผลที่มีอัตลักษณ์และเหมาะสมกับพื้นที่ 1 แปลง ครบตามเป้าหมาย สสำรวจแปลงพยากรณ์เพื่อประเมินข้อมูลประมาณการผลิตไม้ผลระดับอำเภอ 283 แปลง คิดเป็นร้อยละ 134.76 ของเป้าหมาย 210 แปลง จัดเวที Focus Group ประเมินข้อมูลระดับอำเภอและจังหวัด 16 ครั้ง การจัดสัมมนาเชิงปฏิบัติการในการจัดทำข้อมูลเอกภาพ 3 ครั้ง และบูรณาการแผนบริหารจัดการผลไม้ในระดับภาค 3 ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

1.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ –

2) โครงการจัดการสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร กิจกรรมการศึกษาแนวทางการพัฒนาเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นอย่างยั่งยืน การศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดของเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน มีสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาต้นทุนผลตอบแทนของกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสานและศึกษาวิถีตลาดและส่วนเหลือการตลาดของเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน เป้าหมาย กลุ่มเกษตรกรที่ผลิตเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสานที่ได้รับการรับรองสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (Geographical Indication: GI) ในจังหวัดสุรินทร์ มหาสารคาม ร้อยเอ็ด อำนาจเจริญ ขอนแก่น มุกดาหาร และสกลนคร งบประมาณ 0.2200 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.0639 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 29.05

2.1) ผลการดำเนินงาน จัดทำรายงานการศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดของเส้นไหมไทย
พื้นบ้านอีสาน 1 เรื่อง ครบตามเป้าหมาย

2.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

3) โครงการส่งเสริมและพัฒนามูลค่าสินค้าเกษตรด้านหม่อนไหม มีกรมหม่อนไหม
เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวม พันธุ์ พัฒนา และจัดระบบพันธุ์หม่อนไหม และการย้อมสี
พัฒนาศักยภาพและประสิทธิภาพให้แก่เกษตรกรผู้ปลูกหม่อนเลี้ยงไหม และกลุ่มผู้ผลิตไหมตรานกยูง
พระราชทาน ส่งเสริมการผลิตหม่อนไหมที่มีคุณภาพและมาตรฐาน และบริการตรวจสอบ ติดตามการผลิต
ผ้าไหมตรานกยูงพระราชทานที่ได้ยื่นและได้ใบรับรอง งบประมาณ 58.1443 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 55.8792
ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 96.10

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) การอนุรักษ์พันธุ์กรรมหม่อนไหมและไม้ย้อมสี 24 แห่ง ครบตามเป้าหมาย
เชื้อพันธุ์กรรมหม่อนที่ได้รับการอนุรักษ์ 529 พันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 101.73 ของเป้าหมาย 520 พันธุ์ ชนิดของไม้ย้อมสี
ที่ได้รับการอนุรักษ์ 1,522 รายการ คิดเป็นร้อยละ 79.27 ของเป้าหมาย 1,920 รายการ เนื่องจากศูนย์อนุรักษ์ ฯ
1 แห่ง จาก 25 แห่ง เพิ่งเข้าร่วมดำเนินการในปี 2564 ซึ่งอยู่ระหว่างรวบรวมพันธุ์ไม้ย้อมสี และระบบข้อมูลด้าน
หม่อน พันธุ์ไหม และพันธุ์ไม้ย้อมสี 3 ฐานข้อมูล ครบตามเป้าหมาย

(2) ส่งเสริม พัฒนาสินค้าด้านหม่อนไหมอุตสาหกรรม หัตถกรรม และการผลิตผ้าไหม
ตรานกยูงพระราชทานให้กับเกษตรกรและผู้ประกอบการแล้ว 2,580 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.99 ของเป้าหมาย
2,505 ราย

(3) ตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมตรานกยูงพระราชทานแล้ว 200,000 เมตร
ครบตามเป้าหมาย คิดเป็นมูลค่า 160 ล้านบาท และตรวจสอบรับรองมาตรฐานร้านค้าจำหน่ายผ้าไหมไทยที่ได้
มาตรฐาน 22 มาตรฐาน ครบตามเป้าหมาย

3.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19)
บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้ จึงมีการปรับเป้าหมายและแผนการดำเนินงาน

2.1.4 ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น ได้แก่
โครงการส่งเสริมอาชีพด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น โครงการส่งเสริมและพัฒนา
กลุ่มผู้ผลิตผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน และโครงการส่งเสริมและพัฒนาหม่อนไหมหัตถกรรมโดยใช้นวัตกรรม
ไหมในพื้นที่จังหวัด

1) ผลการดำเนินงาน

1.1) ไม่ผล

(1) เกษตรกรร้อยละ 91.84 ทราบข่าวสารผ่านสื่อบุคคล โดยทราบจากเจ้าหน้าที่เกษตรตำบล เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด และพาณิชย์จังหวัด หลังการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.67 โดยเกษตรกรร้อยละ 81.25 มีการนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ทั้งหมด ซึ่งเรื่องที่น่าไปใช้ เช่น การวิเคราะห์สภาพการผลิต ปัญหาและแนวทางการพัฒนาการผลิตสินค้า และลำไย คุณภาพเป็นไม้ผลอัตลักษณ์

(2) เกษตรกรมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมในระดับมากที่สุด ที่ค่าคะแนนเฉลี่ย 4.51 เพราะวิทยากรในการจัดอบรมบรรยายหลักสูตรชัดเจนเข้าใจง่าย เนื้อหาตรงกับความต้องการสามารถนำไปปฏิบัติใช้ในแปลงสินค้า และลำไย ได้จริง

1.2) หม่อนไหม

(1) หน่วยงานร้อยละ 80.00 ได้รับงบประมาณเพียงพอ โดยจัดอบรมในช่วงเดือนกุมภาพันธ์ – กรกฎาคม 2564 และจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ในพื้นที่ ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนในเบื้องต้นเจ้าหน้าที่ได้มีการปรับแผนขยายระยะเวลาการดำเนินงานออกไปและให้คำแนะนำการเลี้ยงไหมให้แก่เกษตรกรทางโทรศัพท์และ Application line

(2) เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก และปลูกหม่อนเลี้ยงไหมเป็นอาชีพเสริม กลุ่มของเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่เพิ่งเริ่มก่อตั้ง ไม่มีการจดบันทึกและข้อมูลกำลังการผลิตของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีการผลิตไหมเองทุกกระบวนการ สมาชิกส่วนใหญ่ยังมีการผลิตและจำหน่ายเอง ซึ่งสินค้าที่จะจำหน่ายมีทั้งไหม และผ้าไหม

(3) การจำหน่ายเส้นไหมและผ้าไหมของสมาชิกกลุ่ม ได้ในราคาสูงกว่าตลาดทั่วไป เนื่องจากเป็นกลุ่มที่ได้รับการอบรมเส้นไหมสาวมือตามมาตรฐานสินค้าเกษตร มกษ. โดยจำหน่ายเส้นไหมราคา 1,300 - 1,600 บาทต่อกิโลกรัม ผ้าไหมราคาเริ่มต้นประมาณ 900 - 3,000 บาทต่อผืน (1 ผืนยาวประมาณ 2 เมตร) ซึ่งราคาจะขึ้นอยู่กับเนื้อผ้า คุณภาพไหมและลวดลายของผ้า อย่างไรก็ตามมีสมาชิกบางรายจำหน่ายในราคาเพียง 600 บาท เนื่องจากใช้เส้นไหมสาวเลย หรือ ไหมน้อย (ไหมที่ยังไม่ลอกกว) มาทอเป็นผ้าซึ่งจะทำให้ผ้าแข็ง คุณภาพไม่ดี

(4) หลังจากที่ได้รับการอบรมเกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้น และมีการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ เช่น การบำรุงรักษาหม่อน การเลี้ยงไหม พันธุ์ไหม การฟอกย้อมสีเคมีที่ปลอดภัยต่อสิ่งแวดล้อม/ สัตว์ธรรมชาติ การรับรองมาตรฐาน แต่เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) สมาชิกส่วนใหญ่จึงยังไม่สามารถดำเนินการในการผลิตเพื่อขอรับรองมาตรฐาน

(5) ระดับความพึงพอใจต่อการดำเนินงานโครงการในภาพรวมพบว่า เจ้าหน้าที่และประธานกลุ่มมีความพึงพอใจระดับมากที่สุด ประธานกลุ่มมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการระดับมากที่สุด ส่วนสมาชิกกลุ่มมีความพึงพอใจระดับมาก

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.1) เกษตรกรบางส่วนมีความต้องการให้จัดอบรมหลักสูตรอื่นที่นอกเหนือจากหลักสูตรในโครงการ เช่น การออกแบบลายผ้าไหม ช่องทางการตลาด สถานที่จำหน่าย ดังนั้นการจัดหลักสูตรอบรมในระยะต่อไปควรมีการสำรวจความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ รวมทั้งควรเพิ่มระยะเวลาในการอบรมบางหลักสูตรที่ต้องใช้เวลาในการฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

2.2) เกษตรกรที่มีการรวมกลุ่มไม้ผล ส่วนใหญ่มีการรวมกลุ่มและจัดทำสัญญาซื้อขายกับบริษัทต่าง ๆ ในบางพื้นที่เกษตรกรยังไม่มีมีการรวมกลุ่มเนื่องจากผลผลิตยังมีปริมาณไม่เพียงพอ บางส่วนคุณภาพและขนาดผลผลิตไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ซึ่งเกษตรกรบางส่วนเพิ่งเริ่มปลูกจึงยังไม่มีองค์ความรู้ในการผลิต การเก็บเกี่ยว และการตลาดเพียงพอ ดังนั้นในระยะต่อไปควรมีการส่งเสริมด้านการผลิต การเก็บเกี่ยว และการตลาดรองรับผลผลิตที่หลากหลายให้กับเกษตรกร เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและช่องทางการจำหน่ายอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิตต่อไป

2.3) กลุ่มเกษตรกรที่ผลิตหม่อนไหมส่วนใหญ่มีข้อได้เปรียบเรื่องการผลิต เช่น สมาชิกผลิตเอง ทุกกระบวนการ สามารถผลิตผ้าไหมและย้อมสีธรรมชาติ มีพ่อค้ามารับซื้อในท้องถิ่น และผลิตเส้นไหมและผ้าไหมไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องราคาจำหน่ายไม่สูงนัก และการดำเนินการขอมาตรฐานยังขาดเครื่องมืออุปกรณ์ สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่งมีการรวมกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างผลิตและจำหน่ายเอง ดังนั้นนอกจากการรับรองมาตรฐานแล้วควรเน้นเรื่องการรวมกลุ่มพร้อมทั้งสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ให้กับกลุ่ม เพื่อจะร่วมกันผลิต และจำหน่ายช่วยเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางต่อไป

2.2 แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

2.2.1 สารสำคัญ

1) วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

2) เป้าหมาย สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2561 - 2565 ขยายตัวร้อยละ 3) และผลิตภัณฑ์เกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

3) หน่วยงานดำเนินการ สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) งบประมาณ 2,291.0531 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2,113.6764 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.26 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.2.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน

1) สนับสนุนการบริหารจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตรและการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งการลด ละ เลิกการใช้สารเคมีที่เป็นอันตราย และส่งเสริมการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน โดยถ่ายทอด ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ และเกษตรทฤษฎีใหม่ให้กับเกษตรกร 44,613 ราย ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ ชีวภาพ 250,000 ไร่ พร้อมทั้งสนับสนุนสารปรับปรุงบำรุงดิน เช่น จุลินทรีย์ ปุ๋ยพืชสด ส่งผลให้เกษตรกร ลดรายจ่ายค่าปัจจัยการผลิตรวม 5,763 บาทต่อไร่ มีปริมาณผลผลิตและคุณภาพของดินดีขึ้น

2) พัฒนาระบบคุณภาพมาตรฐานความปลอดภัยและระบบการตรวจรับรอง โดยจัดทำ มาตรฐานและให้บริการข้อมูลด้านมาตรฐานและความปลอดภัยสินค้าเกษตรและอาหาร 515 เรื่อง ตรวจสอบ รับรองและตรวจติดตามมาตรฐานฟาร์มเกษตรกร 190,616 แปลง/แห่ง ตรวจรับรองสถานประกอบการ ของผู้ประกอบการ 2,018 แห่ง/โรงงาน พร้อมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนเกษตรกร ชุมชน ท้องถิ่นให้สามารถ ผลิตสินค้าเกษตรสินค้าเกษตรและอาหารที่มีคุณภาพ และพัฒนาต่อยอดไปจนถึงมาตรฐานขั้นสูง โดยการ ส่งเสริมผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม 5,250 ไร่ เตรียมความพร้อมเข้าสู่ปศุสัตว์ และประมงอินทรีย์ รายใหม่/รายเดิม รวม 2,304 ราย และมีการตรวจรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ เช่น ข้าวอินทรีย์ แหล่งผลิตพืชอินทรีย์ ปศุสัตว์อินทรีย์ และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ

3) มีการส่งเสริมพัฒนาตลาดสีเขียว 50 แห่ง และสร้างความตระหนักรู้ของผู้ผลิตและผู้บริโภค ซึ่งเกษตรกรและผู้บริโภค ณ ตลาดสีเขียว/ตลาดเกษตรกร รู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย (Organic Thailand) ร้อยละ 66.42 และผู้บริโภครู้จักร้อยละ 75.31 โดยเกษตรกรมีความเชื่อมั่นต่อมาตรฐาน เกษตรอินทรีย์ประเทศไทย ในระดับมากที่สุด และผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผล	ร้อยละ
1. ถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ และเกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	44,274	44,613	100.77
2. ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ	ไร่	250,000	250,000	100.00
3. จัดทำมาตรฐานและให้บริการข้อมูลด้านมาตรฐานความ ปลอดภัย	เรื่อง	395	515	130.38
4. ตรวจสอบรับรองและตรวจติดตามมาตรฐานฟาร์ม เกษตรกร	แปลง/แห่ง	168,173	190,616	113.35
5. ตรวจรับรองสถานประกอบการของผู้ประกอบการ	แห่ง/ โรงงาน	1,974	2,018	102.23
6. ส่งเสริมผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรอง แบบมีส่วนร่วม	ไร่	5,250	5,250	100.00
7. เตรียมความพร้อมเข้าสู่ปศุสัตว์และประมงอินทรีย์	ราย	2,304	2,304	100.00
8. พัฒนาตลาดสีเขียวดำเนินการแล้ว	แห่ง	50	50	100.00
ค่าเฉลี่ย				105.84

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร มีสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร และกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาคุณภาพผลผลิตสินค้าเกษตรเป้าหมายที่ผลิตได้ มีคุณภาพมาตรฐานและปลอดภัยสำหรับการบริโภค หรือส่งจำหน่ายต่างประเทศ เป้าหมาย เกษตรกร/ผู้ประกอบการ ได้รับการถ่ายทอดความรู้เพื่อเข้าสู่ระบบการผลิตตามมาตรฐาน และแหล่งผลิต/สถานประกอบการ (แปลง/ฟาร์ม: ข้าว พืช ปศุสัตว์ ประมง) ได้รับการรับรองมาตรฐาน งบประมาณ 1,143.5563 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1,052.6635 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.05 (กรมประมงและกรมส่งเสริมการเกษตรขอปรับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในไตรมาสที่ 4)

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ด้านข้าว ดำเนินการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานโรงสีข้าว 5 โรงสี คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 10 โรงสี ตรวจสอบและรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ข้าว 22 ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 55.00 ของเป้าหมาย 40 ผลิตภัณฑ์ (เนื่องจากจำนวนผู้สมัครขอการรับรองและตรวจติดตามประจำปีไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ประกอบกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ทางผู้ประกอบการดำเนินการตามข้อกำหนดของจังหวัดไม่อนุญาตให้เข้าตรวจประเมิน สถานประกอบการจึงเลื่อนแผนการตรวจติดตามประจำปีไปตรวจปีงบประมาณถัดไป)

(2) ด้านพืช ดำเนินการตรวจสอบแหล่งผลิตเพื่อรับรองมาตรฐานตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช แล้ว 141,695 แปลง คิดเป็นร้อยละ 118.08 ของเป้าหมาย 120,000 แปลง ตรวจสอบโรงคัดบรรจุ โรงแปรรูป โรงรม เพื่อรับรองมาตรฐานการจัดการระบบ GMP/HACCP พืช ดำเนินการได้ 978 โรงงาน คิดเป็นร้อยละ 97.80 ของเป้าหมาย 1,000 โรงงาน และอบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP แล้ว 10,000 ราย ครบตามเป้าหมาย

(3) ด้านประมง ดำเนินการตรวจประเมินมาตรฐานและสุขอนามัยฟาร์ม 27,835 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 102.73 ของเป้าหมาย 27,094 แห่ง ตรวจวิเคราะห์วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และแหล่งประมง ดำเนินการได้ 39,450 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 96.57 ของเป้าหมาย 40,853 ตัวอย่าง เฝ้าระวังโรคสัตว์น้ำในประเทศเพื่อการส่งออก 170,586 ตัวอย่างทดสอบ คิดเป็นร้อยละ 63.52 ของเป้าหมาย 268,541 ตัวอย่างทดสอบ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้มีการส่งออกลดลง ตรวจสอบการตักยาด้านจุลชีพในตัวอย่างสัตว์น้ำ ดำเนินการได้ 438 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 97.33 ของเป้าหมาย 450 ตัวอย่าง และดำเนินการควบคุม ตรวจสอบเฝ้าระวังการนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำและอาหารสัตว์น้ำ 94,430 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 105.90 ของเป้าหมาย 89,456 ครั้ง

(4) ด้านปศุสัตว์ ดำเนินการตรวจประเมินฟาร์ม GAP ให้ได้มาตรฐานตามเกณฑ์ 20,879 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 131.15 ของเป้าหมาย 15,920 แห่ง ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรมฮาลาล ด้านปศุสัตว์ ดำเนินการตรวจประเมินสถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานฮาลาลได้ 342 แห่ง คิดเป็น

ร้อยละ 114.00 ของเป้าหมาย 300 แห่ง และตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์ตามเกณฑ์มาตรฐานฮาลาลได้ 797 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 99.63 ของเป้าหมาย 800 ตัวอย่าง

ตารางที่ 4 ผลการดำเนินงานโครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ด้านข้าว				
1.1 การตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน โรงสีข้าว	โรงสี	10	5	50.00
1.2 ตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์ข้าว	ผลิตภัณฑ์	40	22	55.00
2. ด้านพืช				
2.1 ตรวจสอบแหล่งผลิตเพื่อรับรองมาตรฐาน ตามระบบการจัดการคุณภาพ GAP พืช	แปลง	120,000	141,695	118.08
2.2 ตรวจสอบโรงคัดบรรจุ โรงแปรรูป โรงรม เพื่อรับรองมาตรฐานการจัดการระบบ GMP/HACCP พืช	โรงงาน	1,000	978	97.80
2.3 อบรมเกษตรกรเข้าสู่ระบบมาตรฐาน GAP	ราย	10,000	10,000	100.00
3. ด้านประมง				
3.1 ตรวจสอบประเมินมาตรฐานและสุขอนามัย ฟาร์ม	แห่ง	27,094	27,835	102.73
3.2 ตรวจวิเคราะห์วัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และแหล่งประมง	ตัวอย่าง	40,853	39,450	96.57
3.3 เฝ้าระวังโรคสัตว์น้ำในประเทศเพื่อการ ส่งออก	ตัวอย่าง ทดสอบ	268,541	170,586	63.52
3.4 ตรวจสอบการดื้อยาต้านจุลชีพ ในตัวอย่างสัตว์น้ำ	ตัวอย่าง	450	438	97.33
3.5 ดำเนินการควบคุม ตรวจสอบเฝ้าระวัง การนำเข้าสินค้าสัตว์น้ำและอาหารสัตว์น้ำ	ครั้ง	89,456	94,430	105.90
4. ด้านปศุสัตว์				
4.1 ดำเนินการตรวจประเมินฟาร์ม GAP ให้ ได้มาตรฐานตามเกณฑ์	แห่ง	15,920	20,879	131.15
4.2 ด้านการพัฒนาและส่งเสริมอุตสาหกรรม ฮาลาล ด้านปศุสัตว์ ดำเนินการตรวจประเมิน สถานประกอบการตามเกณฑ์มาตรฐานฮาลาล	แห่ง	300	342	114.00
4.3 ตรวจวิเคราะห์คุณภาพสินค้าปศุสัตว์ ตามเกณฑ์มาตรฐานฮาลาล	ตัวอย่าง	800	797	99.63

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ –

2) โครงการผลผลิตสินค้าเกษตรและอาหารมีคุณภาพได้มาตรฐาน มีสำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล เป้าหมาย สินค้าเกษตรและอาหารของไทยมีคุณภาพและได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับในระดับสากล งบประมาณ 72.4618 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 57.9514 ล้านบาท ร้อยละ 79.98

2.1) ผลการดำเนินงาน

- (1) จัดทำมาตรฐาน 14 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 93.33 ของเป้าหมาย 15 เรื่อง
- (2) ให้บริการข้อมูลด้านมาตรฐานและความปลอดภัยสินค้าเกษตรและอาหาร 501 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 131.84 ของเป้าหมาย 380 เรื่อง
- (3) การรับรองระบบงานและตรวจติดตามจาก มกอช. ทั้งภาครัฐและเอกชนดำเนินการได้ 24 หน่วย ครบตามเป้าหมาย

2.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ –

3) โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช มีกรมพัฒนาที่ดิน เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีความรู้ ความเข้าใจในการผลิตและใช้ประโยชน์จากสารอินทรีย์ชีวภาพ รวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนระบบการผลิตจากระบบเกษตรเคมี เป็นระบบเกษตรพึ่งพาปุ๋ยอินทรีย์และสารอินทรีย์ชีวภาพ เพื่อให้พื้นที่ทำการเกษตรของเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการได้รับการปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพดิน ให้เหมาะสมต่อการทำเกษตรกรรมอย่างยั่งยืน เป้าหมาย พื้นที่เกษตรกรรมได้รับการสนับสนุนส่งเสริมผลิตพืชด้วยสารอินทรีย์ชีวภาพ จำนวน 250,000 ไร่ งบประมาณ 222.0250 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 197.7433 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 89.06

3.1) ผลการดำเนินงาน

- (1) พัฒนาและส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ 250,000 ไร่ ครบตามเป้าหมาย
- (2) สนับสนุนปัจจัยการผลิตให้แก่เกษตรกร ได้แก่ ผลิตภัณฑ์จุลินทรีย์ พด. 6,214,400 ชอง พืชปุ๋ยสดปรับปรุงบำรุงดิน 2,052 ตัน และปุ๋ยหมัก พด. 5,390 ตัน ครบตามเป้าหมาย

3.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ –

4) โครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ มีกรมพัฒนาที่ดิน กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มพื้นที่และปริมาณผลผลิตเกษตรอินทรีย์ รวมทั้งเพิ่มมูลค่าของผลิตผล ผลิตภัณฑ์ สินค้า และบริการด้านเกษตรอินทรีย์ และเพิ่มการค้า และการบริโภคสินค้าเกษตรอินทรีย์ในประเทศ เพื่อให้มาตรฐาน และระบบการรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของไทยเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคทั้งในและต่างประเทศ เป้าหมาย เพิ่มพื้นที่เกษตรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 1,300,000 ไร่ และมีจำนวนเกษตรกรที่ทำ

เกษตรกรอินทรีย์ไม่น้อยกว่า 80,000 ราย ภายในปี 2565 งบประมาณ 743.3163 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 709.2264 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.41 (กรมส่งเสริมการเกษตรขอปรับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในไตรมาสที่ 4)

4.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ประเด็นการพัฒนาส่งเสริมการวิจัย พัฒนานวัตกรรมฐานข้อมูล และถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรอินทรีย์ ดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบการผลิตข้าวอินทรีย์ ดำเนินการครบตามเป้าหมาย 14 ชุมชน สร้างศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์แล้ว 22 ศูนย์ คิดเป็นร้อยละ 104.76 ของเป้าหมาย 21 ศูนย์ ศึกษาวิจัยการบริหารจัดการกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรกรอินทรีย์ รวม 2 เรื่อง ดำเนินการได้ตามเป้าหมาย การปรับปรุงฐานข้อมูลการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ประจำปีดำเนินการแล้ว 9 เขต ครบตามเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้การผลิต/รับรองแล้ว 214 ราย คิดเป็นร้อยละ 107.00 ของเป้าหมาย 200 ราย ด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรกรอินทรีย์ เทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ครัวบัญชีและการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ การเข้าสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ (รายใหม่/รายเดิม) รวม 6,766 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.91 ของเป้าหมาย 6,705 ราย และมีการแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพของเกษตรกรแล้ว 1,168 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.17 ของเป้าหมาย 1,166 ราย สำหรับการจัดอบรมความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์ 90 ราย คิดเป็นร้อยละ 112.50 ของเป้าหมาย 80 ราย

(2) ประเด็นการพัฒนาการผลิตและการบริหารจัดการเกษตรกรอินทรีย์ ดำเนินการส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรกรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมด้านพัฒนาที่ดิน 8,250 ไร่ ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด รายใหม่/รายเดิมปี 2561 - 2562 และปี 2563 รวม 2,304 ราย ติดตามให้คำปรึกษาประเมินแปลงเบื้องต้น และสนับสนุนปัจจัยการผลิตทางการเกษตร จำนวน 4,000 แปลง ครบตามเป้าหมาย นอกจากนี้ ได้สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปศุสัตว์อินทรีย์/วัตถุดิบอาหารสัตว์อินทรีย์โดยใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น 107 ราย คิดเป็นร้อยละ 97.27 ของเป้าหมาย 110 ราย

(3) ประเด็นการพัฒนาตลาด การบริการ และมาตรฐานเกษตรกรอินทรีย์ ดำเนินการฝึกอบรมการแปรรูปเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรกรอินทรีย์แล้ว 50 ราย จากเป้าหมาย 30 ราย (นมโคอินทรีย์ ไก่พื้นเมืองอินทรีย์ และเนื้อสุกรอินทรีย์) การส่งเสริมพัฒนาตลาดสีเขียวดำเนินการแล้ว 50 แห่ง ครบตามเป้าหมาย ดำเนินการตรวจรับรองการผลิตข้าวอินทรีย์ Organic Thailand ให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการปี 2561 แล้ว 28,631 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.43 ของเป้าหมาย 28,226 ราย แหล่งผลิตพืชอินทรีย์ 5,568 แปลง พื้นที่ 30,756.55 ไร่ (ผ่านการรับรอง 3,601 แปลง พื้นที่ 20,461.02 ไร่) โรงงานแปรรูปคัดบรรจุ 67 โรงงาน (ผ่านการรับรอง 60 โรงงาน) ตรวจรับรองปศุสัตว์อินทรีย์ 100 รายร้อยละ 111.11 ของเป้าหมาย และตรวจประเมินระบบการผลิต ผลผลิต และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ 354 ราย คิดเป็นร้อยละ 49.42 ของเป้าหมาย ตรวจรับรองและต่ออายุ ติดตาม ตรวจเยี่ยม เก็บตรวจวิเคราะห์ผลผลิต/ผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์อินทรีย์ 169 ฟาร์ม พื้นที่ 695 ไร่ รักษาและพัฒนาระบบคุณภาพหน่วยรับรองมาตรฐานสินค้าประมงและหลักฐานเพื่อการสืบค้น (กมล.) โดยมีการประชุมคณะกรรมการตามระบบคุณภาพดำเนินการไปแล้ว 30 คณะ

(4) แผนงานบูรณาการพื้นที่เกษตรอินทรีย์ระดับภาค (ภาคเหนือตอนบน) ดำเนินการส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูปที่ดินภาคเหนือตอนบน โดยดำเนินการคัดเลือกเกษตรกรและเข้าสู่ส่งเสริมและพัฒนาผ่านกระบวนการโรงเรียนเกษตรกรหรือแบบมีส่วนร่วม จำนวน 376 ราย รวมทั้งสนับสนุนวัสดุการเกษตร ปัจจัยการผลิต และโครงสร้างพื้นฐานในพื้นที่ 800 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ประเด็นการพัฒนาส่งเสริมการวิจัย พัฒนา นวัตกรรมฐานข้อมูล และถ่ายทอดองค์ความรู้				
1.1 ดำเนินการพัฒนาชุมชนต้นแบบการผลิตข้าวอินทรีย์	ชุมชน	14	14	100.00
1.2 สร้างศูนย์ต้นแบบปศุสัตว์อินทรีย์	ศูนย์	21	22	104.76
1.3 ศึกษาวิจัยการบริหารจัดการกลุ่มผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และติดตามประเมินผลโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์	เรื่อง	2	2	100.00
1.4 การปรับปรุงฐานข้อมูลการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ประจำปีดำเนินการแล้ว	เขต	9	9	100.00
1.5 พัฒนาศักยภาพบุคลากรด้านการถ่ายทอดความรู้การผลิต/รับรองแล้ว	ราย	200	214	107.00
1.6 การถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับเกษตรอินทรีย์ เทคโนโลยีด้านการผลิตปศุสัตว์อินทรีย์ ครัวบัญชีและการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ การเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์	ราย	6,705	6,766	100.91
1.7 การแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพของเกษตรกรแล้ว	ราย	1,166	1,168	100.17
1.8 การจัดอบรมความรู้ให้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการทำปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	80	90	112.50
2. ประเด็นการพัฒนาการผลิตและการบริหารจัดการเกษตรอินทรีย์				
2.1 ส่งเสริมเกษตรกรผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วมด้านพัฒนาที่ดิน	ไร่	8,250	8,250	100.00
2.2 ส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด รายใหม่/รายเดิมปี 2561 - 2562 และปี 2563	ราย	2,304	2,304	100.00

ตารางที่ 5 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
2.3 ติดตามให้คำปรึกษาประเมินแปลง เบื้องต้น และสนับสนุนปัจจัยการผลิตทาง การเกษตร	แปลง	4,000	4,000	100.00
2.4 สนับสนุนปัจจัยการผลิตด้านปศุสัตว์ อินทรีย์/วัตถุดิบอาหารสัตว์อินทรีย์โดยใช้ วัตถุดิบในท้องถิ่น	ราย	110	107	97.27
3. ประเด็นการพัฒนาลาด การบริการ และ มาตรฐานเกษตรอินทรีย์				
3.1 ดำเนินการฝึกอบรมการแปรรูปเพื่อ สร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอินทรีย์	ราย	30	50	166.67
3.2 การส่งเสริมพัฒนาตลาดสีเขียว	แห่ง	50	50	100.00
3.3 ตรวจสอบรับรองการผลิตข้าวอินทรีย์ Organic Thailand ให้เกษตรกรที่เข้าร่วม โครงการปี 2561	ราย	28,226	28,631	101.43
3.4 แหล่งผลิตพืชอินทรีย์	แปลง	3,200	5,568	174.00
3.5 โรงงานแปรรูปคัตบรจุ โรงงาน	โรง	90	67	74.44
3.6 ตรวจสอบรับรองปศุสัตว์อินทรีย์	ราย	90	100	111.11
3.7 ตรวจสอบประเมินระบบการผลิต ผลผลิต และผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ	ราย	716	354	49.42
4. แผนงานบูรณาการพื้นที่เกษตรอินทรีย์ ระดับภาค				
4.1 ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ในเขตปฏิรูป ที่ดินภาคเหนือตอนบน	ไร่	800	800	100.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

4.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ –

5) โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ มีกรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม และกรมชลประทาน เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวก กำกับ ดูแล และติดตามความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของเกษตรกรกลุ่มเป้าหมายเดิม จากปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 – 2562 เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง สามารถพึ่งพาตนเองได้ และพัฒนาไปสู่ขั้นที่ 2 และขั้นที่ 3 ของแนวทฤษฎีใหม่ และเกิดความยั่งยืนได้ต่อไป เป้าหมายเกษตรกร จำนวน 210,206 ราย งบประมาณ 109.6937 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 96.0918 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 87.60

5.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กรมการข้าว ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว 6,822 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และการอำนวยความสะดวก/ติดตามงาน 2,918 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.77 ของเป้าหมาย 6,822 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 2.000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.4476 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 72.38 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

(2) กรมปศุสัตว์ การพัฒนาผลผลิตและการตลาดกลุ่มเครือข่าย 522 เครือข่าย คิดเป็น ร้อยละ 104.40 ของเป้าหมาย 500 เครือข่าย จำนวนการเข้าร่วมเวทีมีส่วนร่วม 3 ประสาน หรือ 5 ประสาน และเวทีพัฒนาผลิตภัณฑ์ 53,263 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.45 ของเป้าหมาย 52,500 ราย งบประมาณที่ได้รับ จัดสรร 40.4631 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 36.7522 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.83

(3) กรมประมง การพัฒนาเกษตรกรเครือข่ายด้านการประมง การส่งเสริมองค์ ความรู้พัฒนาเกษตรกรเครือข่าย การสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ และการสนับสนุนอาหารสัตว์น้ำ 13,230 ราย ครอบคลุม เป้าหมาย การพัฒนาเกษตรกรผู้นำเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรผู้นำ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต 882 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายเกษตรกร แบบมีส่วนร่วม 722 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 81.86 ของเป้าหมาย 882 ครั้ง มีการสร้างการรับรู้ผลสำเร็จของการนำ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้แล้ว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร 29.6829 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 25.1695 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 84.79

(4) กรมหม่อนไหม เกษตรกรได้รับการส่งเสริมด้านทฤษฎีใหม่ 982 ราย คิดเป็น ร้อยละ 81.83 ของเป้าหมาย 1,200 ราย การขยายผลการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านหม่อนไหม โดยฝึกอบรม หลักสูตรการนำเกษตรทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน 211 ราย คิดเป็นร้อยละ 95.91 ของเป้าหมาย 220 ราย เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต 3,006 ราย ของเป้าหมาย 100 ราย เนื่องจากเกษตรกร มีความต้องการมากกว่าเป้าหมายที่วางแผนไว้เบื้องต้น และสนับสนุนหม่อนพันธุ์ดีช้าง 41,248 ถูง คิดเป็น ร้อยละ 206.24 ของเป้าหมาย 20,000 ถูง การติดตามตรวจเยี่ยมเยียนเกษตรกร 982 ราย คิดเป็นร้อยละ 81.83 ของเป้าหมาย 1,200 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 6.2902 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 6.1743 ล้านบาท คิดเป็น ร้อยละ 98.16

(5) กรมวิชาการเกษตร มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 636 ราย คิดเป็นร้อยละ 127.20 ของเป้าหมาย 500 ราย มีการอบรมให้ความรู้ด้านพืชตามความต้องการของกลุ่ม และการสนับสนุนปัจจัยการ ผลิตให้เกษตรกรตามเป้าหมาย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.0000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.6925 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.60

(6) กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ การอบรมพัฒนาครูบัญชี 401 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.25 ของเป้าหมาย 400 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 12,003 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.03 ของเป้าหมาย 12,000 ราย การกำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ 8,413 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.04 ของเป้าหมาย 8,410 ราย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 5.8375 ล้านบาท เบิกจ่ายครบตามที่ได้รับจัดสรร

(7) กรมพัฒนาที่ดิน มีการสนับสนุนงานพัฒนาที่ดินเพื่อส่งเสริมเกษตรทฤษฎีใหม่ 10,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 15.8000 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 15.6845 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.27

(8) กรมชลประทาน มีเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 70 ราย ของเป้าหมาย 7,000 ราย และจัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรเกษตรทฤษฎีใหม่ จำนวน 2 ครั้ง จากเป้าหมาย 200 ครั้ง งบประมาณที่ได้รับจัดสรร 4.6200 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.0462 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1 เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามเป้าหมาย

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. กรมการข้าว				
1.1 ส่งเสริมการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ด้านข้าว	ราย	6,822	6,822	100.00
1.2 การสนับสนุนปัจจัยการผลิต การประชาสัมพันธ์สร้างการรับรู้ และการอำนวยความสะดวก/ติดตามงาน	ราย	6,822	2,915	42.77
2. กรมปศุสัตว์				
2.1 การพัฒนาผลผลิตและการตลาดกลุ่มเครือข่าย	เครือข่าย	522	500	104.40
2.2 จำนวนการเข้าร่วมเวทีมีส่วนร่วม 3 ประสาน หรือ 5 ประสานและเวทีพัฒนาผลิตภัณฑ์	ราย	52,500	53,263	101.45
3. กรมประมง				
3.1 การพัฒนาเกษตรกรเครือข่ายด้านการประมง การส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรเครือข่าย การสนับสนุนพันธุ์สัตว์น้ำ และการสนับสนุนอาคารสัตว์น้ำ	ราย	13,230	13,230	100.00
3.2 การพัฒนาเกษตรกรผู้นำเครือข่าย เศรษฐกิจพอเพียง การส่งเสริมองค์ความรู้พัฒนาเกษตรกรผู้นำ และการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	882	882	100.00
3.3 การจัดเวทีและเปลี่ยนเรียนรู้เครือข่ายเกษตรกรแบบมีส่วนร่วม	ครั้ง	882	722	81.86
3.4 การสร้างการรับรู้ผลสำเร็จของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์	ครั้ง	1	1	100.00

ตารางที่ 6 ผลการดำเนินงานโครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
4. กรมหม่อนไหม				
4.1 เกษตรกรได้รับการส่งเสริมด้านทฤษฎีใหม่	ราย	1,200	982	81.83
4.2 การขยายผลการทำเกษตรทฤษฎีใหม่ ด้านหม่อนไหม โดยฝึกอบรมหลักสูตรการนำ เกษตรทฤษฎีใหม่ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวัน	ราย	220	211	95.91
4.3 เกษตรกรที่ได้รับการสนับสนุนปัจจัยการผลิต	ราย	100	3,006	3,006.00
4.4 สนับสนุนหม่อนพันธุ์ดีชำถุง	ถุง	20,000	41,248	206.24
4.5 การติดตามตรวจเยี่ยมเยียนเกษตรกร	ราย	1,200	782	81.83
5. กรมวิชาการ				
5.1 เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ	ราย	500	636	127.20
6. กรมตรวจบัญชีสหกรณ์				
6.1 การอบรมพัฒนาครูบัญชี	ราย	400	401	100.25
6.2 อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	12,000	12,003	100.03
6.3 การกำกับแผนงานการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพ	ราย	8,410	8,413	100.04
7. กรมพัฒนาที่ดิน				
7.1 สนับสนุนงานพัฒนาที่ดินส่งเสริม เกษตรทฤษฎีใหม่	ราย	10,000	10,00	100.00
8. กรมชลประทาน				
8.1 เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ	ราย	700	70	1.00
8.2 จัดโครงการฝึกอบรมหลักสูตรเกษตร เกษตรทฤษฎีใหม่	ครั้ง	2	200	2.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(1) งบประมาณในการติดตามเกษตรกรไม่เพียงพอต่อการดำเนินงาน เนื่องจากต้องดำเนินการติดตามเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตั้งแต่ปี 2560 – 2562 ซึ่งมีจำนวนมากทำให้ไม่สามารถเข้าติดตามและแนะนำส่งเสริมแก่เกษตรกรได้ตามเป้าหมาย

(2) เนื่องจากแต่ละหน่วยงานได้รับการจัดสรรงบประมาณไม่พร้อมกัน ทำให้ไม่สามารถบูรณาการร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้ โดยเฉพาะกิจกรรมการสนับสนุนองค์ความรู้ และปัจจัยการผลิต ดังนั้นในการจัดสรรงบประมาณควรจัดสรรตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 เพื่อให้ทันเวลากับการดำเนินงาน และสามารถบูรณาการการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานได้

(3) เนื่องจากเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID – 19) ทำให้บางกิจกรรมไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด โดยเฉพาะกิจกรรมการถ่ายทอด

องค์ความรู้ การจัดฝึกอบรมต่างๆ ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหาแนวทางในการดำเนินงาน อาทิ การจัดอบรมผ่านระบบออนไลน์ การจัดทำคลิป วิดีโอ หรือการจัดทำคู่มือประกอบการฝึกอบรม เป็นต้น

2.2.4 ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย ได้แก่ โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร โครงการพัฒนาส่งเสริมการผลิตและการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช และโครงการพัฒนาเกษตรอินทรีย์

1) ผลการดำเนินงาน

1.1) โครงการยกระดับคุณภาพมาตรฐานสินค้าเกษตร พบว่า เกษตรกรทุกรายรับทราบข่าวสารของโครงการฯ ผ่านสื่อบุคคลเป็นหลัก โดยทราบจากเจ้าหน้าที่เกษตรอำเภอ เกษตรจังหวัด เจ้าหน้าที่ปศุสัตว์ เจ้าหน้าที่ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว และสหกรณ์การเกษตร หลังการอบรมถ่ายทอดความรู้เกษตรกรมีความรู้เพิ่มขึ้นในระดับมาก โดยนำความรู้จากการอบรมไปใช้ประโยชน์ในระดับมากที่สุด

1.2) การใช้สารอินทรีย์ชีวภาพเพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช พบว่าจากการส่งเสริมและสนับสนุนปัจจัยการผลิต ส่งผลให้การลดรายจ่ายจากค่าปัจจัยการผลิตที่ได้รับสนับสนุน เช่น ค่าปุ๋ยเคมี 2,495 บาทต่อไร่ ปุ๋ยหมัก 1,712 บาทต่อไร่ เมล็ดพันธุ์พืชปุ๋ยสด 735 บาทต่อไร่ น้ำหมักชีวภาพ 321 บาทต่อไร่ และมูลสัตว์ 500 บาท เกษตรกรร้อยละ 93.00 อัตราการเจริญเติบโตและปริมาณการผลิตพืชเพิ่มขึ้น โรคและแมลงลดลง เกษตรกรร้อยละ 98.00 สภาพดินที่ทำการเกษตรมีความสมบูรณ์ มีไส้เดือนและแมลงในดินมากขึ้น ดินเป็นสีดำร่วนซุย ดินไม่แข็งกระด้าง และเชื้อราในดินลดลง

1.3) จากการส่งเสริมและพัฒนากการทำเกษตรอินทรีย์อย่างต่อเนื่อง

(1) รายได้จากการผลิตในระบบอินทรีย์ จากการผลิตปี 2563 และเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการด้านการส่งเสริมพัฒนาเกษตรอินทรีย์ ตั้งแต่ปี 2561 ที่ พบว่า เกษตรกรผู้ปลูกข้าวอินทรีย์ (ข้าวขาวดอกมะลิ 105) มีผลผลิตเฉลี่ย 406 กิโลกรัมต่อไร่ จำหน่ายได้ในราคาเฉลี่ย 12,640 บาทต่อตัน รายได้สุทธิ 2,768 บาทต่อไร่ โดยได้ราคาสูงกว่าข้าวแบบทั่วไป ต้นละ 1,500 – 2,000 บาท ในกรณีที่สหกรณ์หรือโรงสีมีการแบ่งเกรดการรับซื้อ โดยเฉพาะกับเกษตรกรที่ได้รับใบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ในส่วนของเกษตรกรที่มีการเลี้ยงปลานิลอินทรีย์ควบคู่กับการผลิตข้าวอินทรีย์ จะมีพื้นที่เลี้ยง 0.8 - 1 ไร่ โดยมีการเลี้ยงประมาณ 4,000 ตัว ได้รับการผลิต 521 – 748 กิโลกรัมต่อไร่ต่อปี ขนาดที่จับ 3 – 4 ตัวต่อกิโลกรัม หรือ 380 - 460 กรัมต่อตัว มีราคาจำหน่ายกิโลกรัมละ 55 – 60 บาท มีรายได้สุทธิ 18,900 – 35,000 บาทต่อไร่ สำหรับเกษตรกรที่เลี้ยงไก่ไข่อินทรีย์ มีการเลี้ยงเฉลี่ย 50 - 60 ตัวต่อครัวเรือน ได้รับผลผลิตไข่ไก่ 5,000 – 9,600 ฟองต่อปี โดยมีราคาจำหน่ายไข่ไก่ฟองละ 3 – 3.5 บาท มีรายได้สุทธิ 14,400 – 17,700 บาทต่อไร่ ซึ่งผลผลิตที่ได้รับดังกล่าวช่วยให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มและช่วยประหยัดค่าใช้จ่ายจากการนำมาบริโภคในครัวเรือน

(2) ด้านการรับรู้มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ของเกษตรกรและผู้บริโภค ณ ตลาด สีเขียว/ตลาดเกษตรกร พบว่า เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รู้จักตราสัญลักษณ์มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย (Organic Thailand) ร้อยละ 66.42 และผู้บริโภครู้จักร้อยละ 75.31 โดยเกษตรกรมีความเชื่อมั่นต่อมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ประเทศไทย ในระดับมากที่สุด และผู้บริโภคมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก

1.4) ความพึงพอใจทั้งเจ้าหน้าที่และเกษตรกรที่มีต่อโครงการในการดำเนินงาน เช่น การชี้แจงโครงการ การคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ การถ่ายทอดฯ/การสาธิต และการสนับสนุนปัจจัยการผลิตพบว่า มีความพึงพอใจระดับมากที่สุด แต่ยังมีความเห็นว่าการส่งเสริมและการเชื่อมโยงตลาดให้แก่เกษตรกรยังน้อย เมื่อเกษตรกรผลิตได้ตามมาตรฐานแล้ว ยังไม่รู้ถึงแหล่งฐานการผลิต หรือการทำตลาดเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.1) เกษตรกรผู้ปลูกพืชส่วนใหญ่ประสบปัญหาภัยแล้ง และโรคแมลงศัตรูพืช ทำให้ผลผลิตทางการเกษตรได้รับความเสียหายเป็นจำนวนมาก ดังนั้นควรสนับสนุนแหล่งน้ำ มีระบบชลประทานเข้ามาในพื้นที่ และขยายอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ห่างไกล สำหรับพื้นที่แล้งซ้ำซากควรส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชใช้น้ำน้อยและเป็นที่ต้องการของตลาด และสนับสนุนองค์ความรู้การป้องกันรักษาโรคแมลงศัตรูพืชเพื่อป้องกันและลดความเสียหายของผลผลิต

2.2) เกษตรกรที่ทำการผลิตแบบปลอดภัยและอินทรีย์บางพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน และมีการรวมกลุ่มเพื่อจะนำสินค้าผู้รับซื้อรายใหญ่ ส่วนเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรทฤษฎีใหม่ในบางพื้นที่ยังไม่มีมีการรวมกลุ่มการเกษตร เนื่องจากมีทัศนคติการรวมกลุ่มไม่ตรงกัน ต่างคนต่างทำเป็นส่วนใหญ่ ภาครัฐจึงควรสนับสนุนการรวมกลุ่ม เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และควรมีการติดตามเยี่ยมเยียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค

2.3) เกษตรกรที่ผลิตสินค้าปลอดภัยจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาต่ำ เนื่องจากผลผลิตบางส่วนไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด เกษตรกรบางรายจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลางซึ่งเป็นผู้กำหนดราคาซื้อ ในส่วนสินค้าเกษตรอินทรีย์ การเชื่อมโยงตลาดสินค้าเกษตรกรบางรายยังประสบปัญหาการเข้าถึงตลาดเฉพาะหรือในพื้นที่หลายแห่งยังไม่มีตลาดรองรับ ทำให้การจำหน่ายผลผลิตหรือสินค้าอินทรีย์ในราคาเท่ากับสินค้าทั่วไป ดังนั้น นอกจากการปฏิบัติตามมาตรฐานเพื่อความปลอดภัยแล้ว ควรเร่งพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด และควรมีการสนับสนุนกิจกรรมเพิ่มช่องทางการจำหน่ายเชื่อมโยงตลาดสินค้าในแต่ละพื้นที่ขยายตลาดรองรับการผลิต เน้นการตลาดนำการผลิต เร่งสร้างความเชื่อมั่นการรับรู้ ความเข้าใจถึงสินค้าปลอดภัยและเกษตรอินทรีย์ ตลอดจนตรารับรองมาตรฐานให้มากขึ้น ผ่านช่องทางการสื่อสารออนไลน์ และสื่อสาธารณะ ให้ถึงผู้บริโภคในวงกว้างรวมทั้งการจัดหาตลาดรองรับผลผลิตและเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่หลากหลาย เช่น ตลาดออนไลน์ เป็นต้น

2.4) การขับเคลื่อนงานเกษตรอินทรีย์ในระดับพื้นที่ การดำเนินการจัดทำและปรับปรุงฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ระดับจังหวัด โดยสำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดเป็นหน่วยงานหลักในการประสานและติดตามผลการดำเนินงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลักดันให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลเกษตรอินทรีย์เข้าสู่ศูนย์เทคโนโลยีการเกษตรและนวัตกรรม (AIC) เพื่อให้เกิดแนวทางการพัฒนาเชิงนวัตกรรมในแต่ละจังหวัดอยู่ระหว่างขับเคลื่อนและยังมีปัญหาการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกลางกับระดับจังหวัดทำให้ยากต่อการวางแผนหรือกำหนดแนวทางการพัฒนาได้อย่างชัดเจน

2.5) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรมของโครงการ เช่น การจัดประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานในระดับพื้นที่/ส่วนกลาง

การจัดฝึกอบรม และการลงพื้นที่เพื่อติดตามสำรวจข้อมูลจากเกษตรกร จำเป็นอย่างยิ่งต้องปรับแผนและรูปแบบการดำเนินกิจกรรม โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย อาทิ การจัดประชุม/อบรมผ่านระบบออนไลน์ การจัดเก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ ทางไปรษณีย์ และการใช้แบบสอบถามออนไลน์ เป็นต้น

2.3 แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

2.3.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพซึ่งครอบคลุมการทำเกษตรที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเกษตรชีวภาพ ปลอดภัย และคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม เพื่ออนุรักษ์พันธุ์พันธุ์และผลิตอาหารที่ปลอดภัยจากสารพิษ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรด้วยกระบวนการทางชีวภาพ เพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

2) **เป้าหมาย** สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2561 - 2565 ขยายตัวร้อยละ 3) และวิสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น (ปี 2561 - 2565 1 ตำบล 1 วิสาหกิจ)

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมประมง

4) **งบประมาณ** 354.7627 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 322.0804 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.79 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.3.2 **ภาพรวมผลการดำเนินงาน** การสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากการอนุรักษ์ การผลิต การแปรรูป และการพัฒนาสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรชีวภาพ พันธุ์พืช ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ โดยมีการรวบรวมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ 55,211 สายพันธุ์/ชนิด สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์สัตว์น้ำ ไซ้ใหม่ 12,371,384 ต้น/ตัว/แผ่น รวมถึงศึกษาวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตและขยายพันธุ์พืช 4 เรื่อง เพื่อนำไปสู่ผลิตและขยายพันธุ์ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม (แนวทาง 1 และ 2) นอกจากนี้มีการส่งเสริมปลูกพืชสมุนไพรให้เป็นพืชเศรษฐกิจที่เหมาะสมโดยถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกร 2,018 ราย และปรับปรุงจุดเรียนรู้การผลิต การแปรรูปตลอดจนพัฒนาแปลงขยายพันธุ์พืชสมุนไพร 100 จุด ตลอดจน

ตารางที่ 7 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. รวบรวมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ	สายพันธุ์/ชนิด	43,515	55,211	126.88
2. สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์สัตว์น้ำ ไข่มุข	ตัน/ตัว/แผ่น	11,969,900	12,371,384	103.35
3. วิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตและขยายพันธุ์พืช	เรื่อง	4	4	100.00
4. ถ่ายทอดความรู้ด้านขยายพันธุ์พืช การผลิตพืชสมุนไพร	ราย	1,974	2,018	102.23
ค่าเฉลี่ย				108.12

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.3.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ (กิจกรรมความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์)

มีกรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมสายพันธุ์สัตว์พื้นเมือง พันธุ์พืชอาหารสัตว์พื้นเมือง รวมทั้งอนุรักษ์ฟื้นฟูและขึ้นทะเบียนคุ้มครองเชื้อจุลินทรีย์ทุกชนิดพันธุ์ เป้าหมาย เกษตรกรด้านการปศุสัตว์ งบประมาณ 27.8070 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 16.0415 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 57.69 (เป็นงบลงทุนอยู่ระหว่างการส่งมอบ 4 รายการ)

1.1) ผลการดำเนินงาน ขึ้นทะเบียนพันธุ์สัตว์ อนุรักษ์พันธุ์พืชอาหารสัตว์ และครอบครองเชื้อจุลินทรีย์ด้านปศุสัตว์ ดำเนินการได้ 1,230 สายพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 112.84 ของเป้าหมาย 1,090 สายพันธุ์

1.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(1) พื้นที่ปลูกเมล็ดพันธุ์คัดในบางพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่ม ถ้าฝนตกจะทำให้น้ำท่วมแปลง และมีวัชพืชมาก ดังนั้นในช่วงแรกของการดำเนินงานโครงการควรขยับพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม จัดการระบบน้ำ และกำจัดวัชพืช

(2) งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ

(3) ขาดแคลนแรงงานในการดูแลแปลง

2) กิจกรรม: การบริหารความหลากหลายทางชีวภาพ มีกรมวิชาการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมและอนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช แมลง และจุลินทรีย์ เพื่อใช้ในการศึกษา วิจัย และพัฒนาปรับปรุงพันธุ์พืช เป้าหมาย อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากความหลากหลายของพันธุ์กรรมพืช แมลง และจุลินทรีย์ งบประมาณ 11.6117 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 10.6360 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.60

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) อนุรักษ์พันธุ์กรรมพืช จุลินทรีย์ เห็ด และแมลง ไว้ใช้ประโยชน์ 53,941 สายพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 134.85 ของเป้าหมาย 40,000 สายพันธุ์

(2) ส่งเสริมให้เกษตรกรใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่อนุรักษ์ไว้เกินเป้าหมาย จำนวน 1,104 ราย 635 สายพันธุ์ คิดเป็นร้อยละ 552.00 และ 635.00 ของเป้าหมาย 200 ราย 100 สายพันธุ์ ตามลำดับ

2.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

3) **โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม** มีกรมหม่อนไหม เป็นหน่วยงานดำเนินการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรมีพันธุ์หม่อนและไขไหมที่มีคุณภาพ ปราศจากโรคเพอริน ใช้เป็นปัจจัยในการสร้างรายได้เพิ่มขึ้น รวมทั้งสนับสนุนให้เกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลังมีไขไหมอีรีใช้ผลิตรังไหมเป็นรายได้เสริม เป้าหมายดำเนินการใน 24 จังหวัด งบประมาณ 77.7621 ล้านบาท เบิกจ่ายครบตามที่ได้รับจัดสรร

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) สนับสนุนพันธุ์หม่อนไหมให้แก่เกษตรกร 19,663 ราย คิดเป็นร้อยละ 163.86 ของเป้าหมาย 12,000 ราย

(2) สนับสนุนปัจจัยการผลิต ได้แก่ ไขไหมพันธุ์ดี 120,914 แผ่น และไขไหมอีรี 1,949 ถู คิดเป็นร้อยละ 95.21 และ 97.45 ของเป้าหมาย 127,000 แผ่น และ 2,000 ถู ตามลำดับ สนับสนุนกิ่งชำหม่อน 1,639,871 ต้น และหม่อนชำถู 216,944 ต้น คิดเป็นร้อยละ 117.13 และ 108.47 ของเป้าหมาย 1,400,000 ต้น และ 200,000 ต้น ตามลำดับ

3.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(1) โรงเลี้ยงไหม ห้องเย็นเก็บไขไหม รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ของศูนย์หม่อนไหมฯ หลายแห่งมีอายุการใช้งานนานกว่า 35 ปี สภาพจึงชำรุดทรุดโทรม ทำให้การดำเนินงานผลิตไขไหมไม่ได้ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นในโรงเลี้ยงไหม อีกทั้งการของบประมาณในการดำเนินงานค่อนข้างยาก

(2) งบประมาณค่าจ้างเหมาแรงงานที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับการจ้างแรงงาน เนื่องจากแรงงานเลี้ยงไหมต้องเป็นแรงงานที่มีประสบการณ์และความชำนาญ เช่น รู้วิธีการเก็บใบหม่อนให้ตรงตามวัยหนอนไหม รู้จักไหมนอน ไหมตื่น เป็นต้น แต่ศูนย์หม่อนไหมฯ บางแห่งจ้างเหมาแรงงานได้เพียงอัตรา 6,000 บาท/เดือน ในขณะที่พื้นที่โดยรอบจ้างเหมาแรงงานในอัตรา 8,000 - 10,000 บาท/เดือน ทำให้แรงงานมีการเปลี่ยนแปลงเข้าออกบ่อยครั้ง และการหาแรงงานที่มีประสบการณ์และความชำนาญค่อนข้างยาก

(3) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การส่งไขไหมให้เกษตรกรในบางพื้นที่เป็นเรื่องยาก เพราะมีการปิดหมู่บ้านหลายแห่งตามมาตรการการป้องกันของสาธารณสุข แต่เกษตรกรยังคงต้องการไขไหม ศูนย์หม่อนไหมฯ จึงต้องปรับเปลี่ยนแผนการนัดหมายส่งไขไหมตามขอบเขตที่เหมาะสม

(4) จำนวนเกษตรกรที่ขอรับบริการไขไหม ปี 2564 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ประมาณ 2,000 ราย เนื่องจากมีแรงงานคืนถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางและตอนล่าง ทำให้ศูนย์หม่อนไหมฯ ในพื้นที่ไม่สามารถผลิตไขไหมให้บริการกับเกษตรกรในพื้นที่ได้เพียงพอกับความต้องการ จึงต้องนำไขไหมจากภาคเหนือและภาคใต้มาให้บริการ แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การขนส่งไขไหมค่อนข้างยาก เกษตรกรจึงได้รับไขไหมไม่ตรงตามช่วงเวลาที่ต้องการ

(5) สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงในบางพื้นที่ เช่น เกิดฝนแล้ง ส่งผลกระทบต่อการผลิตไข่ไหมของศูนย์หม่อนไหมฯ เนื่องจากพืชอาหาร (ใบหม่อน) ไม่เพียงพอต่อการเลี้ยงไหม และการเลี้ยงไหมของเกษตรกรได้ผลผลิตไม่ดีพอ จึงส่งผลต่อการยกเลิกการจูงไข่ไหมของเกษตรกร เนื่องจากเกษตรกรไม่มีใบหม่อนสำหรับเลี้ยงไหม ทำให้ศูนย์หม่อนไหมฯ ไม่สามารถเก็บหรือชะลอไข่ไหมที่ผลิตไว้ให้เกษตรกรได้ จำเป็นต้องทิ้งหรือปล่อยให้ตายไป หรือในบางพื้นที่มีฝนตกตลอด ทำให้ใบหม่อนแตกยอดอ่อน เกษตรกรจึงมีความต้องการใช้ไข่ไหมเพื่อเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่อยู่ในแผนที่จองไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการปรับแผนความต้องการไข่ไหมของเกษตรกร

(6) การปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคาร รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทุรุดโทรม และเสื่อมสภาพ ได้แก่ โรงเลี้ยงไหม ห้องเย็นเก็บไข่ไหม เครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตไข่ไหม เป็นต้น เพื่อให้การดำเนินงานผลิตไข่ไหมมีประสิทธิภาพและได้ปริมาณไข่ไหมเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

(7) ค่าจ้างแรงงาน เพื่อให้มีอัตราค่าจ้างแรงงานที่เหมาะสมกับประสบการณ์และความชำนาญ และควรกำหนดอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ เป็นการลดปัญหาแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงเข้าออกบ่อย

(8) ศูนย์หม่อนไหมฯ ควรจัดทำแผนสำรอง กรณีเกษตรกรต้องการไข่ไหมจำนวนมากขึ้น และเมื่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

4) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร มีกรมส่งเสริมการเกษตรเป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้แก่เจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรให้มีความพร้อมในการถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรในเรื่องการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและมาตรฐานการผลิตพืชสมุนไพร รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของเกษตรกรให้สามารถผลิตพืชสมุนไพรที่มีคุณภาพ มีปริมาณสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งเสริมและพัฒนาให้เกิดการรวมกลุ่มผู้ผลิตพืชสมุนไพร สามารถเชื่อมโยงเครือข่ายการผลิตและการตลาดได้ เป้าหมาย พัฒนาเกษตรกร 1,000 ราย ในพื้นที่ 40 จังหวัด งบประมาณ 4.5886 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 4.2888 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.47 ทั้งนี้ โครงการได้รับการโอนเปลี่ยนแปลงงบประมาณลดลง จำนวน 0.2841 ล้านบาท (จากที่ได้รับตามพระราชบัญญัติงบประมาณฯ จำนวน 4.8727 ล้านบาท) เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผน จึงมีการเรียกเงินคืนจากหน่วยงานภูมิภาค

4.1) ผลการดำเนินงาน

(1) จัดกระบวนการเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพรให้เกษตรกร 1,000 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) ปรับปรุงจุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและแปรรูปพืชสมุนไพร และพัฒนาแปลงขยายพันธุ์สมุนไพร รวม 100 จุด ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ จุดเรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสมุนไพร 40 จุด การแปรรูปพืชสมุนไพร 40 จุด และพัฒนาแปลงขยายพันธุ์และรวบรวมพันธุ์สมุนไพร 20 จุด

4.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

5) **โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดี** มีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาศักยภาพศูนย์ขยายพันธุ์พืชให้มีความพร้อมในการผลิตขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดี และพัฒนาศักยภาพบุคลากรกองขยายพันธุ์พืช พร้อมทั้งสร้างเครือข่ายเกษตรกรผู้ผลิตและขยายพันธุ์พืชในการผลิตขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดี เป้าหมาย ผลิตพืชพันธุ์ดีสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ 5 มิติ จำนวน 6,976,900 ต้น/ลำ/ท่อน และเมล็ดพันธุ์พืชผักพื้นบ้าน จำนวน 2,000,000 ชุด และพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรในการผลิตและขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต จำนวน 250 ราย งบประมาณ 39.4895 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 37.0920 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.93 (จากที่ได้รับตามพระราชบัญญัติงบประมาณฯ จำนวน 25.7809 ล้านบาท) โดยเป็นค่าใช้จ่ายงบลงทุนสำหรับจัดซื้อครุภัณฑ์ของศูนย์ขยายพันธุ์พืชและกองขยายพันธุ์พืช เช่น เครื่องนึ่งฆ่าเชื้อ เครื่องทำความสะอาดเมล็ดพันธุ์ กล้องจุลทรรศน์ เป็นต้น

5.1) ผลการดำเนินงาน

- (1) พัฒนาคณะความรู้และศักยภาพของบุคลากรด้านการผลิตและขยายพันธุ์พืช 140 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- (2) สร้างเครือข่ายและส่งเสริมการใช้พันธุ์พืชพันธุ์ดีเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต 2,851 ราย คิดเป็นร้อยละ 126.71 ของเป้าหมาย 2,250 ราย
- (3) ผลิตและขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีเพื่อสนับสนุนงานส่งเสริมการเกษตร 9,115,655 ต้น คิดเป็นร้อยละ 101.55 ของเป้าหมาย 8,976,900 ต้น
- (4) สนับสนุนครุภัณฑ์วิทยาศาสตร์ (เครื่องนึ่งฆ่าเชื้อ Autoclave) จำนวน 4 เครื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย
- (5) ปรับปรุงสิ่งก่อสร้างอื่นในศูนย์ขยายพันธุ์พืช ได้แก่ สระและถังเก็บน้ำฝน ในศูนย์ขยายพันธุ์พืช จำนวน 4 ศูนย์ ครอบคลุมเป้าหมาย
- (6) การส่งเสริมงานวิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตและขยายพันธุ์พืช เป้าหมาย 4 เรื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย

5.2 ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดีเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี โดยศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 จังหวัดชลบุรี ดำเนินการผลิตและส่งมอบพันธุ์พืชตามเป้าหมายที่ได้รับจากกรมส่งเสริมการเกษตร ทำให้สามารถบริหารจัดการและผลิตพันธุ์พืชพร้อมส่งมอบได้ตามแผนการผลิตที่วางไว้

6) **โครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี** มีกรมประมง เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาพันธุ์สัตว์น้ำเศรษฐกิจสำหรับใช้เป็นสัตว์น้ำพันธุ์หลักที่มีคุณภาพในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตของภาคการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ รวมทั้งผลิตและกระจายพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่ภาคการผลิตของอุตสาหกรรมเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำของประเทศ เป้าหมาย กระจายลูกพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์ดีสู่ภาคการผลิต 12 ชนิดพันธุ์ และผู้ใช้ประโยชน์สัตว์น้ำพันธุ์ดีมีความพึงพอใจในสัตว์น้ำพันธุ์ดีไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 งบประมาณ 24.5658 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 23.2204 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 94.52 งบประมาณที่ได้รับมีการเปลี่ยนแปลงลดลงจากไตรมาส

1 – 3 จำนวน 0.8623 ล้านบาท เนื่องจากงบประมาณที่รายงานไตรมาสดังกล่าวเป็นจำนวนงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับ

6.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ผลิตพันธุ์สัตว์น้ำพันธุ์หลัก พันธุ์ขยาย 12 ชนิดพันธุ์ ครอบคลุมเป้าหมาย ผลิตสัตว์น้ำพันธุ์หลัก 10,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย ผลิตพ่อแม่พันธุ์ขยาย 278,000 ตัว คิดเป็นร้อยละ 104.51 ของเป้าหมาย 266,000 ตัว ผลิตและสนับสนุนพันธุ์ขยาย กุ้งก้ามกราม "มาโคร 1" (PL20) 1,000,000 ตัว ครอบคลุมเป้าหมาย

(2) การเก็บรักษาเชื้อพันธุ์สัตว์น้ำ เป้าหมาย 6 ชนิดพันธุ์ ครอบคลุมเป้าหมาย

6.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(1) พื้นที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ มักเกิดภัยธรรมชาติ เช่น ฝนแล้ง ทำให้การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ในแต่ละเดือนมีการปรับเปลี่ยน

(2) ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำฯ มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ดูแลสัตว์น้ำ เช่น บ่ออนุบาลสัตว์น้ำไม่เพียงพอ บ่อชำรุด เป็นต้น

(3) งบประมาณที่ได้รับบางส่วนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เช่น ค่าจ้างบุคลากรในการดูแลสัตว์น้ำ จึงทำให้ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำฯ มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ

(4) ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำฯ เพื่อใช้ในการปรับปรุงพื้นที่รวมถึงค่าจ้างบุคลากรในการดูแลสัตว์น้ำ เพื่อให้สามารถดำเนินการผลิตสัตว์น้ำพันธุ์หลักและพ่อแม่พันธุ์ขยายได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

7) โครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง มีกรมประมง เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรประมงโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม โดยใช้พื้นฐานขององค์ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ในการกำหนดมาตรการให้มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรประมงอย่างทั่วถึง เท่าเทียม และยั่งยืน รวมทั้งอนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นประโยชน์ต่อคนรุ่นต่อไป เป้าหมาย แหล่งทรัพยากรประมงที่ได้รับการบริหารจัดการ 50 แหล่ง และปริมาณการจับสัตว์น้ำในน่านน้ำไทยเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 1 งบประมาณ 169.6072 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 153.0392 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.59 โดยไตรมาสที่ 4 มีการปรับลดงบประมาณลงจากไตรมาสที่ 3 จำนวน 0.6692 ล้านบาท เนื่องจากงบประมาณในไตรมาสที่ 3 เป็นจำนวนงบประมาณที่คาดว่าจะได้รับ

7.1) ผลการดำเนินงาน

(1) การจัดระเบียบการประมง ดำเนินการเฝ้าระวังนิเวศแหล่งน้ำ 90 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย ออกมาตรการในการควบคุมการทำประมงให้เป็นไปตามพระราชกำหนดการประมง 20 ฉบับ ครอบคลุมเป้าหมาย และเฝ้าระวังการทำประมง 3,484 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 105.42 ของเป้าหมาย 3,305 ครั้ง

(2) การจัดการทรัพยากรประมง ดำเนินการสำรวจทำขึ้นปลาเพื่อประเมินผลจับสัตว์น้ำ 288 แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย สำรวจข้อมูลจากเรือประมงพาณิชย์เพื่อประเมินศักยภาพการผลิต 2,618 ลำ คิดเป็นร้อยละ 145.44 ของเป้าหมาย 1,800 ลำ ประเมินผลการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำต่อหน่วยการประมง ได้แก่

1) แม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ เชื่อนขนาดใหญ่ และแหล่งน้ำขนาดใหญ่ (น้ำจืด) 260 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 132.65 ของเป้าหมาย 196 ครั้ง 2) ฝิ่งอันดามันและฝิ่งอ่าวไทย (ทะเล) ได้ 19 เทียวเรือ ครบตามเป้าหมาย ด้านการจัดสร้างแหล่งอาศัยสัตว์น้ำเพื่อการประมง เป้าหมาย 4 แห่ง อยู่ระหว่างดำเนินการ

(3) การฟื้นฟูและอนุรักษ์สัตว์น้ำหายากใกล้สูญพันธุ์ ดำเนินการได้ร้อยละ 93.13 โดยรวบรวมพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมือง 46 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 184.00 ของเป้าหมาย 25 ชนิด เก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเพื่อเข้าธนาคาร DNA แล้ว 12 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 50.00 ของเป้าหมาย 24 ชนิด ผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ 25 ชนิด จำนวน 576,709 ตัว คิดเป็นร้อยละ 64.10 และ 74.40 ของเป้าหมาย 39 ชนิด 775,130 ตัว ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การจัดระเบียบการประมง				
1.1 ดำเนินการเฝ้าระวังนิเวศแหล่งน้ำ	ครั้ง	90	90	100.00
1.2 ออกมาตรการในการควบคุมการทำ การประมงให้เป็นไปตามพระราชกำหนดการ ประมง	ฉบับ	20	20	100.00
1.3 เฝ้าระวังการทำประมง	ครั้ง	3,305	3,484	105.42
2. การจัดการทรัพยากรประมง				
2.1 สำรวจทำขึ้นปลาเพื่อประเมินผลจับ สัตว์น้ำ	แห่ง	288	288	100.00
2.2 สำรวจข้อมูลจากเรือประมงพาณิชย์ เพื่อประเมินศักยภาพการผลิต	ลำ	1,800	2,618	145.44
2.3 ประเมินผลการเพิ่มผลผลิตสัตว์น้ำต่อ หน่วยการประมง				
1) แม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ เชื่อนขนาดใหญ่ และแหล่งน้ำขนาดใหญ่ (น้ำจืด)	ครั้ง	196	260	132.65
2) ฝิ่งอันดามันและฝิ่งอ่าวไทย (ทะเล)	เที่ยวเรือ	19	19	100.00
3. การฟื้นฟูและอนุรักษ์สัตว์น้ำหายากใกล้สูญ พันธุ์				
3.1 รวบรวมพ่อแม่พันธุ์สัตว์น้ำพื้นเมือง	ชนิด	25	46	184.00
3.2 เก็บตัวอย่างสัตว์น้ำเพื่อเข้าธนาคาร DNA	ชนิด	24	12	50.00
3.3 ผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ	ตัว	775,130	576,709	74.40

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

7.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในหน่วยงานมีจำนวนจำกัด เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับสำหรับจ้างบุคลากรในการช่วยปฏิบัติงานไม่เพียงพอ จึงควรมีการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้กับหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3.4 ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ ได้แก่ ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปลูกสัตว์ (กิจกรรมความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์) โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดี โครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี และโครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง

1) ผลการดำเนินงาน

1.1) การดำเนินงานโครงการผลิตและขยายพันธุ์ดีของศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 จังหวัดชลบุรี มีเป้าหมายในการผลิตพันธุ์พืชและจ่ายพันธุ์พืชให้กับเกษตรกรเพื่อใช้ในโครงการ ปี 2564 รวม 365,000 ต้น ประกอบด้วย พริกชี้ฟ้ากาญจนบุรี มะเขือเปราะ และกะเพราพื้นบ้าน โดยจัดส่งให้แก่เกษตรกร 9 จังหวัด ตามเป้าหมายของกรมส่งเสริมการเกษตร ได้แก่ จังหวัดชลบุรี ระยอง จันทบุรี ตราด สมุทรปราการ นครนายก ปราจีนบุรี สระแก้ว และฉะเชิงเทรา ในการผลิตพันธุ์ดีของศูนย์ขยายพันธุ์พืชนั้น จะสำรวจความต้องการพันธุ์พืชของเกษตรกรแต่ละจังหวัด และนำมาจัดทำแผนการผลิตพันธุ์พืช หลังจากนั้นจะส่งมอบพันธุ์พืชให้แต่ละจังหวัดเพื่อนำไปแจกจ่ายให้กับเกษตรกรต่อไป ทั้งนี้ ศูนย์ขยายพันธุ์พืชที่ 1 ได้ผลิตและส่งมอบพันธุ์พืชให้แต่ละจังหวัดแล้ว และครบตามเป้าหมายในเดือนสิงหาคม 2564

1.2) ศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ดำเนินงานโครงการผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี มีการผลิตสัตว์น้ำพันธุ์หลักและพ่อแม่พันธุ์ขยาย ครบตามเป้าหมาย 114,000 ตัว และกระจายพันธุ์สัตว์น้ำไปยังศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดในพื้นที่ที่รับผิดชอบ เพื่อให้ศูนย์ฯ ดังกล่าวดูแลสัตว์น้ำพันธุ์ขยาย และทำให้เป็นพ่อแม่พันธุ์ เพื่อนำพ่อแม่พันธุ์มาผลิตเป็นลูกพันธุ์สัตว์น้ำ และแจกจ่ายให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการของภาครัฐหรือจำหน่ายให้เกษตรกรทั่วไป โดยสัตว์น้ำที่ดำเนินการผลิต ประกอบด้วย ปลาไน ปลาตะเพียนขาว ปลานิลจิตรลดา ปลานิลแดง ปลาหมอชุมพร ปลายี่สกเทศ และปลานวลจันทร์เทศ โดยศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำมีการติดตามพันธุ์สัตว์น้ำที่กระจายไปยังศูนย์วิจัยและพัฒนาการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดเพื่อนำมาปรับปรุงพันธุ์สัตว์น้ำที่ผลิตต่อไป

1.3) สำนักงานประมงจังหวัดปทุมธานีดำเนินงานโครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง กิจกรรมในด้านการกำหนดเขตพื้นที่รักษาพันธุ์สัตว์น้ำ การขึ้นทะเบียนกึ่งทะเล ชนิดกึ่งขาวแวนนาไม จระเข้ สัตว์น้ำควบคุมให้เป็นไปตามพระราชกำหนดประมง รวมถึงการให้ความรู้และคำแนะนำแก่เกษตรกรในการทำประมง การใช้เครื่องมืออย่างถูกกฎหมาย ผ่านช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกร การติดป้ายประกาศ และประกาศหน้าเว็บไซต์ของกรมประมง ด้านการผลิตและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำ มีการปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำในงานพระราชพิธีและปล่อยพันธุ์สัตว์น้ำลงในแหล่งน้ำธรรมชาติ แม่น้ำ อ่างเก็บน้ำ เพื่อเพิ่มผลผลิตและความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำในแหล่งน้ำ

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.1) ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการผลิตปศุสัตว์ (กิจกรรมความหลากหลายทางชีวภาพด้านปศุสัตว์) พื้นที่ปลูกเมล็ดพันธุ์คัดในบางพื้นที่ที่ไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่ม ถ้าฝนตกจะทำให้น้ำท่วมแปลง และมีวัชพืชมาก ดังนั้นในช่วงแรกของการดำเนินงานโครงการควรขยับพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม จัดการระบบน้ำ และกำจัดวัชพืช งบประมาณในการดำเนินงานไม่เพียงพอ และขาดแคลนแรงงานในการดูแลแปลง

2.2) โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม

(1) โรงเลี้ยงไหม ห้องเย็นเก็บไข่ไหม รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ของสภาพจึงชำรุดทรุดโทรม และเสื่อมสภาพ ทำให้การดำเนินงานผลิตไข่ไหมไม่ได้ประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเรื่องการควบคุมอุณหภูมิและความชื้นในโรงเลี้ยงไหม ดังนั้นควรปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคาร รวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่ทรุดโทรม เพื่อให้การดำเนินงานผลิตไข่ไหมมีประสิทธิภาพและได้ปริมาณไข่ไหมเพียงพอต่อความต้องการของเกษตรกร

(2) งบประมาณค่าจ้างเหมาแรงงานที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอและไม่เหมาะสมกับการจ้างแรงงาน เนื่องจากแรงงานเลี้ยงไหมต้องเป็นแรงงานที่มีประสบการณ์และความชำนาญ เช่น รู้วิธีการเก็บใบหม่อนให้ตรงตามวัยหนอนไหม รู้จักไหมนอน ไหมตื่น เป็นต้น แต่ศูนย์หม่อนไหมฯ บางแห่งจ้างเหมาแรงงานได้เพียงอัตรา 6,000 บาท/เดือน ในขณะที่พื้นที่โดยรอบจ้างเหมาแรงงานในอัตรา 8,000 - 10,000 บาท/เดือน ทำให้แรงงานมีการเปลี่ยนแปลงเข้าออกบ่อยครั้ง และการหาแรงงานที่มีประสบการณ์และความชำนาญค่อนข้างยาก ดังนั้นควรกำหนดอัตราค่าจ้างให้สอดคล้องกับค่าจ้างแรงงานในพื้นที่ เป็นการลดปัญหาแรงงานมีการเปลี่ยนแปลงเข้าออกบ่อย

(3) สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงในบางพื้นที่ เช่น เกิดฝนแล้ง ส่งผลกระทบต่อแผนการผลิตไข่ไหมของศูนย์หม่อนไหมฯ เนื่องจากใบหม่อนไม่เพียงพอกับการเลี้ยงไหม และการเลี้ยงไหมของเกษตรกรได้ผลผลิตไม่ดีพอ จึงยกเลิกการจอบไข่ไหม ซึ่งศูนย์หม่อนไหมฯ ไม่สามารถเก็บหรือชะลอไข่ไหมที่ผลิตไว้ให้เกษตรกรได้ จำเป็นต้องทิ้งหรือปล่อยให้ตายไป หรือในบางพื้นที่มีฝนตกตลอด ทำให้ใบหม่อนแตกยอดอ่อน เกษตรกรจึงมีความต้องการใช้ไข่ไหมเพื่อเลี้ยงไหมเพิ่มขึ้น ซึ่งไม่อยู่ในแผนที่จอบไว้ จึงทำให้เกิดปัญหาในการปรับแผนตามความต้องการไข่ไหมของเกษตรกร ดังนั้นศูนย์หม่อนไหมฯ ควรจัดทำแผนสำรองกรณีเกษตรกรต้องการไข่ไหมจำนวนมากขึ้น หรือเมื่อสภาพภูมิอากาศเปลี่ยนแปลง

(4) จำนวนเกษตรกรที่ขอรับบริการไข่ไหม ปี 2564 เพิ่มขึ้นจากปี 2563 ประมาณ 2,000 ราย เนื่องจากมีแรงงานคืนถิ่นในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางและตอนล่าง ทำให้ศูนย์หม่อนไหมฯ ในพื้นที่ไม่สามารถผลิตไข่ไหมให้บริการกับเกษตรกรในพื้นที่ได้เพียงพอกับความต้องการ จึงต้องนำไข่ไหมจากภาคเหนือและภาคใต้มาให้บริการ แต่ด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การขนส่งไข่ไหมค่อนข้างยาก เกษตรกรจึงได้รับไข่ไหมไม่ตรงตามช่วงเวลาที่ต้องการ

2.3) โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร

(1) เกษตรกรในบางพื้นที่มีการรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร เช่น ยาต้ม น้ำมัน สำหรับนวด ผลไม้อบแห้งสมุนไพรฯ ซึ่งการทำสมุนไพรของกลุ่มเกษตรกรเป็นเพียงอาชีพเสริมไม่ใช่อาชีพหลัก

และพืชมีลักษณะไม่ได้ให้ผลผลิตรอบถี่ มีอายุการเก็บเกี่ยว 4 - 5 เดือน ทำให้เกษตรกรมีรายได้ไม่แน่นอน จึงขาดการเอาใจใส่ ดังนั้นควรมีการส่งเสริมการทำสมุนไพรรายอย่างต่อเนื่อง เจ้าหน้าที่แนะนำให้คำปรึกษา เกษตรกรอย่างใกล้ชิด และประชาสัมพันธ์ให้เกษตรกรรายใหม่เข้ามาศึกษาดูงานการปลูกพืชสมุนไพรรายกับ เกษตรกรที่ประสบความสำเร็จ

(2) การส่งเสริมเกษตรกรในการแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรรายให้ได้มาตรฐานตามที่ ตลาดต้องการค่อนข้างทำยาก เพราะไม่ใช่อาชีพหลัก หากจะทำให้ได้ผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน เกษตรกร ต้องมีเวลาและใส่ใจดูแลเป็นอย่างมากตลาดรองรับสินค้ามีไม่มาก เนื่องจากอยู่ในช่วงเริ่มรวมกลุ่ม ทำกิจกรรม กันอีกทั้งตลาดรับซื้อมีความต้องการสินค้าที่มีมาตรฐาน GAP หรือมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ดังนั้นควรให้ คำแนะนำเรื่องการทำมาตรฐาน GAP มาตรฐานเกษตรอินทรีย์อย่างถูกต้องแก่กลุ่มเกษตรกรและจัดหา ตลาดรับซื้อที่แน่นอนเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์พืชสมุนไพรราย เป็นการสร้างความมั่นใจให้กับเกษตรกรผู้ปลูกพืช สมุนไพรราย

2.4) โครงการผลิตและขยายพันธุ์พืชพันธุ์ดีเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี โดยศูนย์ ขยายพันธุ์พืชที่ 1 จังหวัดชลบุรี ดำเนินการผลิตและส่งเสริมพันธุ์พืชตามเป้าหมายที่ได้รับจากกรมส่งเสริม การเกษตร ทำให้สามารถบริหารจัดการและผลิตพันธุ์พืชพร้อมส่งมอบได้ตามแผนการผลิตที่วางไว้

2.5) พื้นที่ของศูนย์วิจัยและพัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำบุรีรัมย์ซึ่งดำเนินงานภายใต้โครงการ ผลิตและขยายสัตว์น้ำพันธุ์ดี มักเกิดภัยธรรมชาติ ทำให้การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดไว้ในแต่ละเดือนมีการ ปรับเปลี่ยน มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ดูแลสัตว์น้ำ เช่น บ่ออนุบาลสัตว์น้ำไม่เพียงพอ บ่อชำรุด เป็นต้นและงบประมาณ ที่ได้รับบางส่วนไม่เพียงพอต่อการปฏิบัติงาน เช่น ค่าจ้างบุคลากรในการดูแลสัตว์น้ำ จึงทำให้ศูนย์วิจัยและ พัฒนาพันธุ์กรรมสัตว์น้ำ มีเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ดังนั้นควรสนับสนุนงบประมาณให้กับศูนย์วิจัยและพัฒนา พันธุ์กรรมสัตว์น้ำ เพื่อใช้ในการปรับปรุงพื้นที่รวมถึงค่าจ้างบุคลากรในการดูแลสัตว์น้ำ เพื่อให้สามารถ ดำเนินการผลิตสัตว์น้ำพันธุ์หลักและพ่อแม่พันธุ์ขยายได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

2.6) เจ้าหน้าที่ปฏิบัติการในหน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการบริหารจัดการทรัพยากรประมง มีจำนวนจำกัด เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับสำหรับจ้างบุคลากรในการช่วยปฏิบัติงานไม่เพียงพอ จึงควรมีการ สนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมให้กับหน่วยงาน เพื่อให้การดำเนินงานเกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

2.4 แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

2.4.1 สารสำคัญ

1) วัตถุประสงค์ เพื่อสร้างมูลค่าโดยการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูป สินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่ สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

2) เป้าหมาย สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี 2561 – 2565 ขยายตัว ร้อยละ 3)

3) หน่วยงานดำเนินการ กรมปศุสัตว์ กรมการข้าว และกรมประมง

4) งบประมาณ 13.6264 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 11.2727 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 82.73 ของงบประมาณที่ได้รับ (กรมประมงขอปรับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในไตรมาสที่ 4)

2.4.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน ส่งเสริมการพัฒนาใช้วัตถุดิบและผลิตผลทางการเกษตรที่เชื่อมโยงไปสู่กระบวนการแปรรูปในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง โดยถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ 2,058 ราย พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว 4 ผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ 4 เครื่อง เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีมูลค่าสูงให้แก่เกษตรกรและสถาบันเกษตรกร

ตารางที่ 9 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์	ราย	2,030	2,058	101.38
2. พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว	ผลิตภัณฑ์	4	4	100.00
3. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ	เครื่อง	4	4	100.00
4. จัดงานประชาสัมพันธ์แปรรูปข้าว	ครั้ง	1	1	100.00
ค่าเฉลี่ย				100.34

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.4.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) ผลผลิต: การพัฒนาศักยภาพการแปรรูปสัตว์ ภายใต้แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์) กรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้และทักษะด้านการแปรรูป เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่ม และเป็นช่องทางการสร้างอาชีพ มีรายได้เพิ่มขึ้น เป้าหมาย เกษตรกรได้รับการพัฒนาด้านการผลิตผลิตภัณฑ์แปรรูป 1,670 ราย งบประมาณ 7.5259 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 6.9729 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.65

1.1) ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการจัดฝึกอบรมด้านเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ให้กับเกษตรกร 300 ราย ครบตามเป้าหมาย และให้คำแนะนำ/ปรึกษา และสาธิตการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ 1,370 ราย ครบตามเป้าหมาย

1.4) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

(1) กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ มีผู้สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการจำนวนมาก แต่หน่วยงานมีข้อจำกัดด้านงบประมาณ สถานที่ วัตถุดิบในการสาธิตและฝึกปฏิบัติ ทำให้สามารถรองรับผู้เข้าอบรมได้เพียงหลักสูตรละ 20 ราย

(2) ผู้เข้ารับการอบรม ต้องการให้สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการยืดอายุผลิตภัณฑ์ การตรวจสอบคุณภาพสินค้าแปรรูปเพื่อยกระดับสินค้า และการเชื่อมโยงเครือข่ายทางการตลาด

(3) ควรจัดรูปแบบการอบรมออนไลน์ในหลักสูตรที่มีผู้สนใจมากและสามารถเข้าไปศึกษาหรือฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเองผ่านรูปแบบคลิปวิดีโอออนไลน์ จากเว็บไซต์หรือช่องทางการสื่อสารอื่นที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย

(4) ควรมีการจัดหลักสูตรที่ต่อเนื่องจากการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อยืดอายุและรักษาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ พร้อมทั้งจัดหาแหล่งข้อมูลเชื่อมโยงด้านการตลาดและช่องทางการจัดจำหน่าย:

2) โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมง) กรมประมงเป็นหน่วยงานดำเนินการ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและส่งเสริมผู้ประกอบการด้านผลิตภัณฑ์ประมงและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าแปรรูป เป้าหมายเกษตรกรได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพด้านการประมง 360 ราย และเกษตรกรที่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพ ร้อยละ 85 มีผลผลิตสัตว์น้ำเฉลี่ยไม่น้อยกว่า 100 กิโลกรัมต่อไร่ งบประมาณ 2.3190 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.3190 ล้านบาท ครบตามเป้าหมาย

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) การสาธิตการแปรรูปสัตว์น้ำในพื้นที่กลุ่มเป้าหมาย 262 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.77 ของเป้าหมาย 260 ราย

(2) ฝึกอบรมความรู้พื้นฐานและการพัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการด้านเทคโนโลยีอุตสาหกรรมสัตว์น้ำและการแปรรูปสัตว์น้ำสำหรับเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ 62 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.33 ของเป้าหมาย 60 ราย

(3) พัฒนาศักยภาพผู้ประกอบการแปรรูปสัตว์น้ำ 64 ราย คิดเป็นร้อยละ 160.00 ของเป้าหมาย 40 ราย

2.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

3) โครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง กรมการค้าภายในเป็นหน่วยงานดำเนินการ มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มแก่ข้าวและผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวโดยพัฒนาเป็นผลิตภัณฑ์และบรรจุภัณฑ์ต้นแบบตามแนวเศรษฐกิจสร้างสรรค์และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และมาตรฐานการผลิตตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ดี Good Manufacturing Practice (GMP) รวมถึงส่งเสริมการสร้างแบรนด์ (Branding) แก่ผลิตภัณฑ์เกษตรแปรรูป และสนับสนุนความรู้ด้านการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการผลิตสินค้าให้ได้มาตรฐาน มีประสิทธิภาพ สมาชิกของสหกรณ์สามารถขยายตลาดด้วยระบบร้านค้าเครือข่ายและออนไลน์ เป้าหมาย พัฒนาวิจัยและส่งเสริมพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว ผลักดันสู่เชิงพาณิชย์ จำนวน 4 ผลิตภัณฑ์ และกลุ่มวิสาหกิจชุมชน/กลุ่มเกษตรกร/สหกรณ์ผู้ประกอบการแปรรูปข้าว และผู้สนใจทั่วไป สามารถนำองค์ความรู้หรือเทคโนโลยีไปต่อยอดจนเกิดผลเป็นรูปธรรมและเกิดมูลค่าเชิงเศรษฐกิจ งบประมาณ 3.7815 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.9808 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 52.38

3.1) ผลการดำเนินงาน

(1) การจัดงานประชาสัมพันธ์แปรรูปข้าว 1 ครั้ง ครอบคลุมเป้าหมาย โดยดำเนินการจัดงานประชาสัมพันธ์ข้าวและผลิตภัณฑ์ เมื่อวันที่ 17 – 23 ธันวาคม 2563

(2) สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือพัฒนาผลิตภัณฑ์ข้าว จำนวน 4 เครื่อง ครอบคลุมเป้าหมาย ได้แก่ การสนับสนุนเครื่องบดแป้ง ตู้อึ่งแห้ง และชุดเครื่องปั่นผสมของเหลวแบบควบคุมอุณหภูมิ

(3) การพัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าวเชิงพาณิชย์ ดำเนินการแล้ว 1 ผลิตภัณฑ์ โดยดำเนินการผลิตและถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตแป้งเครปสำเร็จรูปจากข้าวหอมกระดังงาและข้าวเมล็ดฝ้าย ให้กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่จังหวัดตรัง และอยู่ระหว่างดำเนินการ 3 ผลิตภัณฑ์ ซึ่งจะดำเนินการต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

3.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ

สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่งผลให้หน่วยงานไม่สามารถพัฒนาแปรรูปผลิตภัณฑ์ข้าวเชิงพาณิชย์ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ได้ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานต่อเนื่องแล้ว

2.4.4 ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป ได้แก่ ผลผลิต: การพัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ ภายใต้แผนงานพื้นฐานด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์) โครงการส่งเสริมอาชีพประมง (กิจกรรมพัฒนาผลิตภัณฑ์ประมง) และโครงการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปที่สร้างมูลค่าเพิ่มสูง

1) ผลการดำเนินงาน

1.1) การฝึกอบรมการแปรรูปผลิตภัณฑ์ปศุสัตว์ เป็นการฝึกอบรมทั้งภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติ โดยจะเปิดรับสมัครผ่านระบบออนไลน์ ผ่านกระบวนการคัดเลือกจากทั่วประเทศ และแต่ละหลักสูตรสามารถรองรับผู้อบรมได้เพียงหลักสูตรละ 20 ราย เนื่องจากข้อจำกัดด้านงบประมาณและสถานที่

1.2) การนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ พบว่า ผู้ผ่านการอบรมร้อยละ 68.29 - 88.00 ได้นำความรู้จากการอบรมไปปรับใช้ ส่วนที่เหลือ ยังไม่ได้้นำความรู้ไปใช้ เนื่องจากเพิ่งได้รับการถ่ายทอดความรู้ ในช่วงไตรมาสที่ 3 และบางส่วนยังขาดช่องทางการตลาดในการจำหน่ายสินค้าแปรรูป ทั้งนี้ เกษตรกรที่นำความรู้ไปใช้ประโยชน์ส่วนใหญ่สามารถเพิ่มมูลค่าให้สินค้าเกษตรแปรรูป เฉลี่ย 96.36 – 99.40 บาทต่อกิโลกรัม โดยสินค้าที่แปรรูปและจำหน่าย ได้แก่ จ๊วไก่ผง สลัดโรลไก่ผง ไก่ผงรวมควิน แคบกระป๋อง และข้าวเกรียบแท่ง จากหอยแมลงภู่ สำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นกลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการ ได้นำความรู้จากการอบรมไปปรับใช้ ส่งผลให้กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการสามารถเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตรแปรรูปเฉลี่ย 28.10 - 87.00 บาทต่อกิโลกรัม โดยสินค้าที่แปรรูปและจำหน่าย ได้แก่ ไส้กรอกหมูเยอรมัน โยเกิร์ตพร้อมดื่ม นมพาสเจอร์ไรส์ กรีกโยเกิร์ต ไส้อั่วปลานิล และปลาตุ๋นสวรรค์

1.3) การนำความรู้ที่ได้รับจากการอบรมไปถ่ายทอดต่อให้กับเกษตรกร กลุ่มเกษตรกร ผู้ประกอบการและผู้สนใจ พบว่า ผู้ผ่านการอบรมร้อยละ 51.22 - 84.00 นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอด

ต่อให้กับเพื่อนบ้าน นักเรียน นักศึกษา เช่น การผลิตไส้กรอก ส่วนที่เหลือ ยังไม่ได้นำไปถ่ายทอดต่อ เนื่องจากเห็นว่าสมาชิกในกลุ่มยังไม่มีความพร้อม และต้องการเก็บรักษาสูตรการแปรรูปผลิตภัณฑ์ไว้เป็นสูตรลับเฉพาะของกลุ่มเพื่อสร้างโอกาสในการแข่งขันกับสินค้าประมงแปรรูปของผู้ประกอบการรายอื่น เป็นต้น

1.4) ความพึงพอใจในการดำเนินงานโครงการ พบว่า เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และผู้ประกอบการมีความพึงพอใจในภาพรวมของโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าคะแนน 4.47 คะแนน และ 4.54 คะแนนตามลำดับ อย่างไรก็ตามผู้ผ่านการอบรมยังคงมีปัญหาในการเข้ารับการฝึกอบรมและการติดตามผลในรูปแบบออนไลน์ ที่ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นและบางรายไม่มีความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารออนไลน์ และบางส่วนเห็นว่าหน่วยงานไม่ได้สนับสนุนค่าพาหนะเดินทางเข้าร่วมการอบรมในหลักสูตรที่มีการอบรม ณ สถานที่ตามที่กำหนดไว้

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.1) เกษตรกรสนใจสมัครเข้าร่วมอบรมด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากงบประมาณที่จำกัด ทำให้หน่วยงานสามารถรับผู้เข้าอบรมตามงบประมาณที่ได้รับ สินค้าเกษตรแปรรูปของเกษตรกรบางส่วนยังไม่สามารถผลิตในเชิงพาณิชย์ได้ เนื่องจากสินค้าต้องได้รับการรับรองมาตรฐานการผลิตและคุณภาพสินค้าก่อน นอกจากนี้แล้วเกษตรกรและผู้ประกอบการบางรายยังขาดองค์ความรู้ด้านการขอการรับรองมาตรฐานสินค้า รวมถึงขาดแคลนเงินทุนในการปรับปรุงโรงเรือนหรือห้องปฏิบัติการแปรรูปที่ได้มาตรฐาน เพื่อเข้าสู่กระบวนการตรวจรับรองมาตรฐาน ดังนั้นควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องหรือเพียงพอกับจำนวนความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปต่อยอดเพิ่มเติมในกระบวนการออกแบบโรงเรือน การขอรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรแปรรูป เป็นต้น

2.2) การอบรมในแต่ละหลักสูตรทำให้เกิดเครือข่ายระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับผู้ผลิตสินค้าแปรรูปในลักษณะการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน โดยมีการซื้อขายวัตถุดิบ ผลิตภัณฑ์ และแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ในด้านต่าง ๆ ดังนั้นควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมหรือสนับสนุนให้เกษตรกรต้นน้ำได้มีโอกาสพบปะกับผู้ประกอบการแปรรูปหรือผู้ประกอบการจำหน่ายสินค้ากลางน้ำ เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร รวมถึงเป็นการขยายช่องทางการตลาดและเพิ่มเครือข่ายได้อีกทางหนึ่งด้วย

2.3) ผู้เข้ารับการอบรมยังมีความต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อต่อยอดไปสู่การประกอบธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร เช่น การออกแบบบรรจุภัณฑ์ การขยายช่องทางการตลาด เป็นต้น แม้ว่าในบางหลักสูตรจะมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับช่องทางการตลาดแล้วก็ตาม แต่ด้วยระยะเวลาการอบรมที่จำกัดทำให้ผู้เข้าอบรมขาดความชำนาญและประสบการณ์ในการแสวงหาช่องทางการตลาดอื่น ๆ ดังนั้นควรถ่ายทอดองค์ความรู้เพิ่มเติมในด้านการแปรรูปสินค้าเกษตรที่ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง รวมถึงกระบวนการเตรียมวัตถุดิบเพื่อผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปขั้นสูง เช่น อาหารสำเร็จรูป อาหารที่เป็นโภชนาการเฉพาะบุคคล (Nutric Genomic) เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับให้เกษตรกรต่อยอดไปสู่อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป

2.4) เจ้าหน้าที่ เกษตรกร และกลุ่มเกษตรกร ยังขาดความรู้ในการใช้เทคโนโลยี ทำให้การจัดอบรมและการติดตามให้คำแนะนำหลังการอบรมที่ดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ทำได้ลำบากดังนั้น

ควรสนับสนุนความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารออนไลน์ให้กับเจ้าหน้าที่กลุ่มเกษตรกร และเกษตรกร เพื่อรองรับการสื่อสารในรูปแบบออนไลน์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในปัจจุบัน อาทิ การให้ความรู้เกี่ยวกับการจำหน่ายสินค้าออนไลน์

2.5 แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

2.5.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** ส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ

2) **เป้าหมาย** ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์มหรือแปลง ที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ เพิ่มขึ้นร้อยละ 10

3) **หน่วยงาน** กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

4) **งบประมาณ** 46.3789 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 42.0281 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.62 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.5.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน พัฒนาศักยภาพการผลิตในการเข้าถึงใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยี และนวัตกรรมทางการเกษตร โดยมีการพัฒนาระบบการผลิตและระบบสารสนเทศด้านข้าว 4 ระบบ ถ่ายทอดความรู้เกษตรอัจฉริยะและเครื่องจักรกลทางการเกษตร 5,650 ราย และยังมีการบริหารเครื่องจักรกลให้กับเกษตรกร 4,295 ราย เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นอัจฉริยะที่สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้พัฒนาไปสู่รูปแบบฟาร์มอัจฉริยะ ซึ่งมีการจัดตั้งจุดเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะด้านพืช และปศุสัตว์ 16 แปลง/แห่ง

ตารางที่ 10 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. การพัฒนาระบบการผลิตและระบบสารสนเทศด้านข้าว	ระบบ	4	4	100.00
2. ถ่ายทอดความรู้เกษตรอัจฉริยะ และเครื่องจักรกลทางการเกษตร	ราย	5,600	5650	100.89
3. ให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร	ราย	4,200	4,295	102.26
4. จัดตั้งจุดเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะด้านพืช ปศุสัตว์	แปลง/แห่ง	16	16	100.00
ค่าเฉลี่ย				100.79

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.5.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) **โครงการพัฒนาและประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในการผลิตพืช** กรมการข้าว เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบการปลูกข้าวโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ในการจัดการพื้นที่เพาะปลูก การระบาดของโรคและแมลงศัตรูข้าวเพื่อการวางแผนและพัฒนาการผลิตข้าวให้มีประสิทธิภาพ

จัดทำพัฒนา platform ในระบบการผลิตข้าวให้สามารถใช้งานและแสดงผลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการวางแผนการผลิต คาดการณ์ผลผลิต และการเฝ้าระวังเตือนภัย เป้าหมาย พัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ เป้าหมาย 1 ระบบ ส่งเสริมและขยายผลระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่เหมาะสม 6 จังหวัด และ พัฒนา Platform สำหรับแสดงผลการผลิตข้าวรายแปลง 1 ระบบ งบประมาณ 4.7409 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 4.7209 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.58

1.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กิจกรรมการพัฒนาระบบการผลิตข้าวด้วยเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ 1 ระบบ ดำเนินการเรียบร้อยแล้ว โดยการใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ เช่น เครื่องปรับระดับพื้นที่นาด้วยระบบเลเซอร์ (Laser Land Levelling) เครื่องอากาศยานไร้คนขับ (โดรน) เพื่อฉีดพ่นปุ๋ยและยาในแปลงนาข้าว และได้ท่อน้ำอัจฉริยะซึ่งเป็นเทคโนโลยีในการจัดการน้ำอย่างประหยัดมาใช้ในแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะ ในพื้นที่ 7 จังหวัด ซึ่งได้เก็บเกี่ยวข้าวแล้ว 4 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี ชัยนาท ปทุมธานี และเชียงใหม่ (ปลูกข้าวไม่ไวแสง) ที่เหลือ 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงราย สกลนคร และอุบลราชธานี ปลูกข้าวแล้วรอเก็บเกี่ยว

(2) กิจกรรมพัฒนา Platform สำหรับแสดงผลการผลิตข้าวรายแปลง 1 ระบบ ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยการนำเทคโนโลยี 2 เทคโนโลยี คือ 1) เทคโนโลยีการจัดการน้ำอย่างประหยัด โดยใช้ท่อน้ำอัจฉริยะ 2) เทคโนโลยีการจัดการระบบผลิตข้าวเพื่อลดต้นทุนโดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะลงใน Platform

1.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

2) โครงการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะ มีกรมการข้าวเป็นหน่วยงานดำเนินการวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการทำงานฐานข้อมูลที่มีขนาดใหญ่ (Big Data) และรองรับการทำงานแบบข้อมูลขนาดใหญ่เชิงพื้นที่ (Spatial Big Data) เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าวโดยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย เพื่อพัฒนาปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป้าหมาย พัฒนาระบบสารสนเทศด้านข้าว 1 ระบบ และพัฒนาปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล 1 ระบบ สถานะปัจจุบัน อยู่ระหว่างดำเนินการพัฒนาระบบข้อมูลข้าวอัจฉริยะและเตรียมการจัดซื้อครุภัณฑ์ที่จะมาช่วยจัดทำระบบ งบประมาณ 10.1955 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 6.7143 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 65.86

2.1) ผลการดำเนินงาน

(1) กิจกรรมพัฒนาระบบข้อมูลสารสนเทศด้านข้าว ผ่านการจ้างบำรุงรักษาระบบเครือข่ายส่วนกลาง (MA)

(2) กิจกรรมพัฒนาปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านดิจิทัล 1 ระบบ ดำเนินการเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยการจัดซื้อครุภัณฑ์ชุดเครื่องหมายดีเอ็นเอในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว และพัฒนาระบบชีวสารสนเทศเพื่อใช้ในการสืบค้นหาเครื่องหมายดีเอ็นเอ ซึ่งขณะนี้ได้ลงนามสัญญาแล้วอยู่ระหว่างดำเนินการติดตั้งระบบ ชีวสารสนเทศสำหรับพัฒนาชุดเครื่องหมายดีเอ็นเอในการปรับปรุงพันธุ์ข้าว และพัฒนาระบบชีวสารสนเทศเพื่อใช้ในการสืบค้นหาเครื่องหมายดีเอ็นเอ

2.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

3) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ด้านปศุสัตว์ (Motor Pool) มีกรมปศุสัตว์เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อจัดตั้งศูนย์จักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ สำหรับให้บริการเกษตรกรหรือกลุ่มเกษตรกรในการจัดการแปลงพืชอาหารสัตว์และการสำรองเสบียงสัตว์ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรด้านปศุสัตว์ให้แก่เกษตรกรและเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้อง เป้าหมาย จัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลทางการเกษตรด้านปศุสัตว์ (Motor pool) 7 แห่ง ให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร 4,200 ราย พื้นที่ให้บริการเครื่องจักรกลด้านการจัดการแปลงพืชอาหารและสำรองเสบียงสัตว์ 21,000 ไร่ งบประมาณ 14.5250 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 14.5026 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.85

3.1) ผลการดำเนินงาน

- (1) จัดตั้งศูนย์เครื่องจักรกลทางการเกษตรด้านปศุสัตว์ จำนวน 7 แห่ง ครบตามเป้าหมาย
- (2) การให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย 4,200 ราย ดำเนินการได้ 4,295 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.26
- (3) พื้นที่ให้บริการเครื่องจักรกลด้านการจัดการแปลงพืชอาหารและสำรองเสบียงสัตว์ เป้าหมาย 21,000 ไร่ ดำเนินการได้ 17,970 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 85.57

3.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

4) โครงการพัฒนาเทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ มีกรมวิชาการเกษตรเป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อนำเทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะมาช่วยเพิ่มศักยภาพการผลิตพืช สร้างแหล่งเรียนรู้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะให้แก่เกษตรกร เกษตรกร และผู้ประกอบการ รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้/ประยุกต์เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะให้เหมาะสมกับระบบการผลิตพืชในประเทศ โดยมีเป้าหมาย จัดทำแปลงเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในพื้นที่ของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 6 แปลง จัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 900 ราย และจัดทำ Platform สำหรับจัดการระบบการปลูกพืชให้มีประสิทธิภาพ เป้าหมาย 2 Platform งบประมาณ 8.1762 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 7.5939 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 92.88

4.1) ผลการดำเนินงาน

จัดทำแปลงเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะในพื้นที่ของกรมวิชาการเกษตร จำนวน 6 แปลง ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย ปัจจุบันจัดทำแปลงเรียนรู้การใช้เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ จำนวน 6 แห่งใน 6 ชนิดพืช (มะม่วง ข้าวโพด ปาล์มน้ำมัน พืชผัก ทุเรียน และอ้อยโรงงาน) ได้แก่ 1) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตมะม่วงนอกฤดู จังหวัดชัยภูมิ และอุดรธานี 2) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนา และข้าวโพดหวาน จ.นครสวรรค์ 3) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะปาล์มน้ำมัน จังหวัดกระบี่ และสุราษฎร์ธานี 4) แปลงเรียนรู้การประยุกต์ใช้ Smart sensors และ IoTs ในการผลิตทุเรียน จังหวัดจันทบุรี 5) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะอ้อยโรงงาน จังหวัดนครราชสีมา 6) โรงเรือนอ๊วอัจฉริยะสำหรับการผลิตพืช (มะเขือเทศ) โดยการควบคุมสภาพอากาศอัตโนมัติ จังหวัดระยอง การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้เทคโนโลยี

อัจฉริยะให้กับกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 900 ราย ดำเนินการได้ 950 ราย คิดเป็นร้อยละ 105.56 และ Platform สำหรับจัดการระบบการปลูกพืชให้มีประสิทธิภาพ เป้าหมาย 2 Platform ครบตามเป้าหมาย

4.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและ -

5) **โครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร** มีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาความรู้ด้านเทคนิคการใช้และบำรุงรักษาเครื่องจักรกล การเกษตร ตลอดจนสร้างช่างเกษตรประจำท้องถิ่นสำหรับรองรับการเติบโตอย่างรวดเร็วจากการใช้ เครื่องจักรกลทางการเกษตรของประเทศ เพื่อพัฒนาศักยภาพธุรกิจการให้บริการเครื่องจักรกลทางการเกษตร แปลงใหญ่ให้มีความพร้อมทั้งองค์ความรู้ ทักษะทางเทคนิค และการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อสร้างโอกาสยกระดับการเข้าถึงการใช้เครื่องจักรกลการเกษตร และระบบให้น้ำอัจฉริยะที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพในการผลิตพืชและทดแทนแรงงานภาคการเกษตรให้แก่เกษตรกรเป้าหมาย (1) พัฒนาระบบการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมาย พัฒนาสื่อความรู้เรื่องระบบการให้น้ำ แบบอัจฉริยะ 1 เรื่อง ผูกอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้ระบบน้ำแบบอัจฉริยะ 1 ครั้ง (2) สร้างช่างเกษตรท้องถิ่น ประจำแปลงใหญ่ เป็นช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน 3,600 ราย และช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก 325 ราย (3) ส่งเสริมการใช้และให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรในพื้นที่แปลงใหญ่อย่างมีประสิทธิภาพ แบ่งเป็น ถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรชุมชน 200 ราย และให้บริการสาธิต การใช้เครื่องจักรกลการเกษตรในเขตเกษตรกรรมเพื่อลดการเกิดวัชพืช 200 ไร่ (4) ถ่ายทอดความรู้การบริหาร จัดการเครื่องจักรกลการเกษตรร่วมกันในแปลงใหญ่ 100 ราย (5) จัดทำจุดเรียนรู้การทำเกษตรยุคใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ 3 จุด (6) จัดงานบริการซ่อมเครื่องยนต์เกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การผลิต 2 ครั้ง และการถ่ายทอดความรู้ด้านเครื่องจักรกลการเกษตรในเขตเกษตรกรรมเพื่อลดการเกิดวัชพืช 500 ราย งบประมาณ 8.5213 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 8.3910 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 98.47

5.1) ผลการดำเนินงาน

พัฒนากระบวนการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง 1 ครั้ง ตามเป้าหมาย สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่ หลักสูตรพื้นฐาน เป้าหมาย 3,600 ราย ครบตาม เป้าหมาย หลักสูตรเน้นหนัก เป้าหมาย 325 ราย ดำเนินการได้ 325 ราย ครบตามเป้าหมาย (มีการปรับลด เป้าหมายกิจกรรมจากเดิม 400 ราย เหลือ 325 ราย และปรับเปลี่ยนกิจกรรมเป็น พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการ เครื่องจักรกลการเกษตรชุมชนในพื้นที่แปลงใหญ่) กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคการให้บริการ เครื่องจักรกลเกษตรชุมชน เป้าหมาย 200 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย จัดกิจกรรมให้บริการสาธิตการใช้ เครื่องจักรกลการเกษตรในเขตเกษตรกรรม เป้าหมาย 200 ไร่ ครบตามเป้าหมาย ถ่ายทอดความรู้การบริหาร จัดการเครื่องจักรกลการเกษตรร่วมกันในแปลงใหญ่ เป้าหมาย 100 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย กิจกรรมจัดทำจุดเรียนรู้การทำเกษตรยุคใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ จำนวน 3 จุด ดำเนินการครบ ตามเป้าหมาย จัดงานบริการซ่อมเครื่องยนต์เกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เป้าหมาย 2 ครั้ง ดำเนินการ ครบตามเป้าหมาย กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านเครื่องจักรกลการเกษตรในเขตเกษตรกรรมเพื่อลดการเกิด

วิชาชีพ เป้าหมาย 500 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย และพัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรชุมชนในพื้นที่แปลงใหญ่ เป้าหมาย 75 ราย ดำเนินการครบตามเป้าหมาย

ตารางที่ 11 ผลการดำเนินงานโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. พัฒนาระบบการจัดการความรู้และถ่ายทอดความรู้สู่เกษตรกรเป้าหมาย	เรื่อง/ครั้ง	1	1	100.00
2. สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่หลักสูตรพื้นฐาน	ราย	3,600	3,600	100.00
3. สร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่หลักสูตรเน้นหนัก	ราย	325	325	100.00
4. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านเทคนิคการให้บริการเครื่องจักรกลเกษตรชุมชน	ราย	200	200	100.00
6. ถ่ายทอดความรู้การบริหารจัดการเครื่องจักรกลการเกษตรร่วมกันในแปลงใหญ่	ราย	100	100	100.00
7. กิจกรรมจัดทำจุดเรียนรู้การทำกรเกษตรยุคใหม่ เกษตรแม่นยำ เกษตรอัจฉริยะ	จุด	3	3	100.00
8. จัดงานบริการซ่อมเครื่องยนต์เกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต	ครั้ง	2	2	100.00
9. กิจกรรมถ่ายทอดความรู้ด้านเครื่องจักรกลการเกษตรในเขตเกษตรกรรมเพื่อลดการเกิดวัชพืช	ราย	500	500	100.00
10. พัฒนาศักยภาพผู้ให้บริการเครื่องจักรกลการเกษตรชุมชนในพื้นที่แปลงใหญ่	ราย	75	75	100.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

6) โครงการจัดการสินค้าเกษตรเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและยกระดับมูลค่าสินค้าเกษตร

มีสำนักวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและจัดทำงานวิจัย เรื่อง การศึกษาความคุ้มค่าการปลูกพืชในโรงเรือนด้วยเทคโนโลยีอัจฉริยะ เป้าหมายศึกษาวิเคราะห์ งานวิจัยภายใต้โครงการฯ 1 เรื่อง งบประมาณ 0.2200 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 0.1054 ล้านบาท ร้อยละ 47.91 อีกร้อยละ 52.09 ยังไม่มีการเบิกจ่าย เนื่องจาก สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Covid - 19) ส่งผลกระทบให้หน่วยงานต้องปรับเปลี่ยนวิธีการปฏิบัติงาน การสำรวจข้อมูลผ่านระบบออนไลน์ ส่ง E-mail สัมภาษณ์ทางโทรศัพท์ และส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ให้แก่เจ้าหน้าที่ระดับจังหวัด และเกษตรกรแทนการลงพื้นที่

6.1) ผลการดำเนินงาน

ศึกษาวิเคราะห์งานวิจัยภายใต้โครงการฯ จัดทำเค้าโครงการศึกษาวิจัย เสนอเค้าโครงการวิจัย รวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล รายงานและเสนอผลงาน ดำเนินการครบตามเป้าหมาย ผ่านคณะกรรมการ พิจารณาโครงการวิจัยและประเมินผลเรียบร้อยแล้ว และได้ผลงานวิจัย จำนวน 1 เล่ม

6.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ –

2.5.4 ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ ได้แก่ โครงการ พัฒนาเทคโนโลยีนวัตกรรมเครื่องจักรกลและอุปกรณ์ด้านปศุสัตว์ (Motor Pool) โครงการพัฒนาเทคโนโลยี เกษตรอัจฉริยะ และโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตร

1) ผลการดำเนินงาน

1.1) กิจกรรมการให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีการยืมใช้งาน เครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ และอบรมถ่ายทอดความรู้ด้านการใช้เครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ แก่เกษตรกร รวมถึงการให้บริการซ่อมแซมเครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ ซึ่งเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เป็นกลุ่มวิสาหกิจชุมชนภายในกลุ่มมีการปลูกหญ้าแพงโกล่า และได้เข้ามาดำเนินการยืมใช้เครื่องตัดหญ้า แบบดรัมโมเวอร์ ส่งผลให้การเก็บเกี่ยวเสร็จเร็วกว่าเดิม ซึ่งเกษตรกรมีค่าใช้จ่ายในการปลูกหญ้าแพงโกล่า ทั้งหมด 6,700 บาทต่อไร่ แบ่งเป็นค่าต้นพันธุ์ 600 บาท ค่าแรงงาน 4,500 บาทและค่าปัจจัยการผลิต 1,600 บาท และได้รับผลผลิต 2,500 กิโลกรัมต่อไร่ การแปรรูปนำไปอัดก้อนเพื่อจำหน่ายได้ 100 ก้อนต่อไร่ เกษตรกร มีผลตอบแทนภายหลังหักค่าใช้จ่ายด้านการเพาะปลูกและจำหน่ายแล้ว 3,300 บาทต่อไร่

1.2) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนาและข้าวโพดหวาน จังหวัดนครสวรรค์

(1) ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรที่ดำเนินการแบบวิถีเกษตรอัจฉริยะสามารถลด ค่าใช้จ่ายในการผลิตได้ 1,060 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 17.12 (แปลงวิถีเกษตร 6,190 บาทต่อไร่ แปลงเกษตรอัจฉริยะ 5,130 บาทต่อไร่) โดยปัจจัยการผลิตประกอบด้วย ค่าวัตถุดิบ (เมล็ดพันธุ์ข้าวโพด) ลดลง 270 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 26.47) ค่าแรงงานลดลง 386 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 16.67) และค่าปัจจัยการผลิต ลดลง 404 บาทต่อไร่ (ร้อยละ 14.16) พิจารณาผลผลิตต่อไร่ พบว่า เกษตรกรที่ดำเนินการแบบวิถีเกษตร อัจฉริยะสามารถเพิ่มผลผลิตได้ 250 กิโลกรัมต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.11 (แปลงวิถีเกษตร 2,250 กิโลกรัมต่อไร่ แปลงเกษตรอัจฉริยะ 2,500 กิโลกรัมต่อไร่) พิจารณาผลตอบแทนสุทธิทางการเกษตร พบว่า เกษตรกรที่ ดำเนินการแบบวิถีเกษตรอัจฉริยะ มีผลตอบแทนทางการเกษตรเพิ่มขึ้น 2,060 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.31 (แปลงวิถีเกษตร 2,810 บาทต่อไร่ แปลงเกษตรอัจฉริยะ 4,870 บาทต่อไร่) จากการลดค่าใช้จ่ายการผลิตและ ผลผลิตต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น

(2) ด้านการตลาด เกษตรกรที่ดำเนินการแบบวิถีเกษตรอัจฉริยะ มีผลตอบแทนทาง การเกษตรเพิ่มขึ้น 2,060 บาทต่อไร่ คิดเป็นร้อยละ 73.31 (แปลงวิถีเกษตร 2,810 บาทต่อไร่แปลงเกษตร อัจฉริยะ 4,870 บาทต่อไร่) จากการลดค่าใช้จ่ายการผลิตและผลผลิตต่อไร่ที่เพิ่มขึ้น

(3) ด้านคุณภาพชีวิต การลดระยะเวลาในแปลงเกษตรพบว่า เกษตรกรที่ดำเนินการแบบวิถีเกษตรและแปลงเกษตรอัจฉริยะ ใช้เวลาเพาะปลูกเท่ากัน จำนวน 74 วัน (เริ่มการเพาะปลูกวันที่ 15 พฤษภาคม 2564 เก็บเกี่ยวผลผลิตวันที่ 27 กรกฎาคม 2564) แต่ระยะเวลาที่อยู่ในแปลงเกษตรลดลงจาก 8 ชั่วโมงต่อวัน ปรับเปลี่ยนเป็น 6 ชั่วโมงต่อวัน จากการมีระบบแจ้งเตือนความต้องการน้ำผ่าน sensors ที่แจ้งความต้องการน้ำผ่าน smart phone เกษตรกรจึงไม่จำเป็นต้องเข้าไปดูแลแปลงด้วยตนเองตลอดเวลา

1.3) กิจกรรมการสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นประจำแปลงใหญ่ การสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐาน และการสร้างช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก จังหวัดชัยนาท

(1) ด้านการถ่ายทอดความรู้ เกษตรกรทั้งหมดเคยผ่านการอบรมหลักสูตรช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรพื้นฐานมาเรียบร้อยแล้ว และมีเกษตรกร ร้อยละ 37.50 ที่ได้รับคัดเลือกให้ร่วมอบรมหลักสูตรช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก ภายหลังการอบรมเกษตรกรสามารถซ่อมแซมเครื่องจักรเองได้ในเบื้องต้น เช่น การบำรุงรักษาเครื่องยนต์ การเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง การเลือกซื้อเครื่องจักรกลจากผู้ผลิต ซึ่งความรู้ที่ได้รับตรงตามความต้องการ สามารถนำไปใช้งานได้จริง และร้อยละ 62.50 สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดให้เกษตรกรอื่นได้รับทราบ ร้อยละ 37.50 ไม่ได้นำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดต่อเนื่องจากสมาชิกไปร่วมอบรมพร้อมกัน

(2) ด้านเศรษฐกิจ เกษตรกรที่ผ่านการอบรมหลักสูตรช่างเกษตรท้องถิ่นหลักสูตรเน้นหนัก ร้อยละ 100.00 ได้รับความรู้เพิ่มเติมเรื่องการไถกลบ การทำน้ำหมักชีวภาพ การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ สามารถนำความรู้ในด้านดังกล่าวไปปรับใช้เพื่อลดต้นทุนในการเพาะปลูก

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.1) กิจกรรมการให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีการยืมใช้งานเครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ ด้วยเทคโนโลยีของเครื่องจักรที่ทันสมัย ทำให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้รวดเร็ว ไม่ต้องพักเครื่อง เกษตรกรผู้ปลูกหญ้าแพงโกล่า มีเครื่องมือเครื่องจักรใช้งานเองเกือบทุกชนิด ดังนั้น การติดต่อเจ้าหน้าที่จึงเป็นการขอความรู้ การซ่อมแซมเครื่องจักรในกรณีชำรุดเสียหาย และหากเครื่องจักรไม่สามารถเก็บเกี่ยวได้ทันเวลา จึงจะมีการขอยืมใช้เครื่องจักรกลของทางศูนย์ฯ ในการซื้อขายหญ้าแพงโกล่า มีการรับซื้อเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ทำข้อตกลงซื้อขายร่วมกันเท่านั้น ราคาที่เกษตรกรขายได้ส่วนใหญ่จะคงที่เนื่องจากเกษตรกรมีการซื้อขายกับแหล่งรับซื้อประจำ เว้นแต่ในบางฤดูที่หญ้าขาดแคลนการซื้อขายจะได้ราคา

2.2) แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนาและข้าวโพดหวาน

(1) มีการใช้วิธีการธรรมชาติ คือใช้มูลพิฆาต เพื่อกำจัดศัตรูพืช แต่พบปัญหาคือมูลพิฆาตที่ถูกปล่อยไปยังแปลงสูญหาย ฉะนั้นจึงดำเนินการใช้สารเคมีเพื่อฉีดพ่นในระยะแรก สำหรับตัวมูลพิฆาตเริ่มปล่อยได้เมื่อมีการเพาะปลูกไปแล้ว 40 วัน และปล่อยช่วงเย็นป้องกันมูลพิฆาตบินหาย

(2) การใช้ระบบน้ำด้วยระบบ Sensors มีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง แต่เมื่อนำไปใช้ระบบยังไม่เสถียร เนื่องจากหากมีการรั่วซึมของน้ำในระบบ Sensors ส่งผลต่อการแจ้งเตือนของระบบไม่จ่ายน้ำ ทำให้ทั้งแปลงขาดน้ำ จึงยังต้องอาศัยเกษตรกรสังเกตใบและต้นพืชเพื่อหมั่นว่าล้นน้ำก่อน ดังนั้นควรมีคู่มือให้เกษตรกรต้นแบบได้ศึกษาเรียนรู้ สามารถแก้ปัญหาการใช้เครื่องจักร อุปกรณ์ได้เองในเบื้องต้น

(3) พื้นที่ที่จะทำการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ จำเป็นต้องมีแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรเพียงพอตลอดระยะเวลาเพาะปลูก และในแปลงทดลองมีการใช้น้ำจากใต้ดิน ผ่านโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน ส่งผลให้น้ำใช้ตลอดฤดูกาลเพาะปลูก

(4) เครื่องจักรกลทางการเกษตร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะมีต้นทุนราคาสูง ทางเจ้าหน้าที่จึงมีการปรับปรุงอุปกรณ์บางตัวเพื่อลดต้นทุนและเกษตรกรลงทุนเองไม่สูงมาก การลงทุนในอุปกรณ์บางชิ้นยังสูง เกษตรกรไม่สามารถลงทุนได้ ทางหน่วยงานจึงอาจมีการปรับเปลี่ยนแนวทางที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงเดิมทดแทนอุปกรณ์ที่มีการลงทุนสูง เพื่อให้เกษตรกรสามารถลงทุนในอุปกรณ์ได้เอง และควรสนับสนุนโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกษตรกรเกิดการเรียนรู้ การใช้เครื่องมือเครื่องจักรต่างๆ นำไปสู่การเป็นกลุ่มเกษตรอัจฉริยะอย่างแท้จริง

(5) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid - 19) ส่งผลต่องบประมาณการดำเนินงานมาล่าช้า ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการติดตั้งเครื่องจักรกลทางการเกษตรและอุปกรณ์ต่างๆ ที่จะนำมาใช้ในแปลงเรียนรู้กรรมวิธีเกษตรอัจฉริยะล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้ ส่งผลให้เกษตรกรดำเนินกิจกรรมทางการเกษตรไม่ตรงตามฤดูกาลเพาะปลูกที่กำหนดไว้

2.3) กิจกรรมในโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรบางด้านยังขาดความชัดเจน งบประมาณที่รับไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน ส่งผลต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ในพื้นที่ ประกอบกับบุคลากรยังไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานโครงการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นควรมีการกำหนดเป้าหมายโครงการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และส่วนกลาง รวมทั้งงบประมาณการดำเนินงานอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดการดำเนินงานโครงการและการใช้จ่ายงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4) เกษตรกรมีความต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาสนับสนุนปัจจัยการผลิต ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลอัจฉริยะ เช่น โดรน เพื่อประหยัดต้นทุนด้านแรงงาน และสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนด้านปัจจัยการผลิต

2.6 แผนแม่บทย่อยการพัฒนากระบวนการเกษตร

2.6.1 สารสำคัญ

1) **วัตถุประสงค์** เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคเกษตรมีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง โดยการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่าง ๆ

2) **เป้าหมาย** มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้น (ปี 2561 - 2565 เพิ่มขึ้นร้อยละ 10) และสินค้ามีคุณภาพ (พืช ปศุสัตว์ ประมง) มีมาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

3) **หน่วยงานดำเนินการ** กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมวิชาการเกษตร สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมส่งเสริมสหกรณ์ และการยางแห่งประเทศไทย

4) งบประมาณ 3,921.2047 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 3,297.6082 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 84.10 ของงบประมาณที่ได้รับ

2.6.2 ภาพรวมผลการดำเนินงาน สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรและภาคการเกษตรมีการปรับตัวสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน เพิ่มประสิทธิภาพและการจัดการฐานทรัพยากรทางการเกษตร นำไปสู่การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมอย่างเหมาะสม โดยมีการสนับสนุนการเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสม 90,000 ไร่ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนที่เกษตร สร้างความมั่นคงทางด้านอาหารโดยผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 150,577 ตัน ผลิตสัตว์พันธุ์ดี 1,040,834 ตัว เพื่อเป็นแหล่งอาหารจากชุมชนลดการพึ่งพาอาหารจากภายนอก ส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรโดยการส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ 4,209 แปลง และส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรผสมผสาน 56 แห่งเพื่อสร้างความเข้มแข็งและพัฒนาความร่วมมือระหว่างวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ และเชื่อมโยงไปถึงผู้ประกอบการ และภาคเกษตรชนทั้งด้านการผลิตและการตลาด

ตารางที่ 12 ผลการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	แผน	ผล	ร้อยละ
1. สนับสนุนการเปลี่ยนพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	90,000	90,000	100.00
2. ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	ตัน	166,430	150,577	90.47
3. ผลิตสัตว์พันธุ์ดี	ตัว	901,200	1,040,834	115.49
4. ส่งเสริมดำเนินงานแบบแปลงใหญ่	แปลง	4,262	4,209	98.76
5. ส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรผสมผสาน	แห่ง	82	56	68.29
ค่าเฉลี่ย				94.60

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.6.3 ผลการดำเนินงานรายโครงการ

1) โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) มีกรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการเกษตร กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) หรือเหมาะสมเล็กน้อย (S3) ให้ได้รับการปรับเปลี่ยนการผลิตให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และส่งเสริมสนับสนุน งบอุดหนุน ให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนการผลิตทางการเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสม (N) ตามความสมัครใจ เป้าหมาย พื้นที่ดำเนินการ 93,100 ไร่ งบประมาณ 278.3197 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 265.8209 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 95.51

1.1) ผลการดำเนินงาน การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ เป้าหมาย 5 ชนิดพืช ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสม ตาม Agri - Map เป้าหมาย 90,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย การอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืช

ทางเลือกใหม่แล้ว 1,026 ราย คิดเป็นร้อยละ 102.60 ของเป้าหมาย 1,000 ราย ในส่วนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสม 3,000 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม เพื่อการผลิตหม่อนไหม ในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map และด้านการสนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป ดำเนินการในจังหวัดสุโขทัย กำแพงเพชร ราชบุรี และอุดรดิตถ์ เกษตรกรเข้าร่วมโครงการ 68 ราย คิดเป็นร้อยละ 138.78 ของเป้าหมาย 49 ราย พื้นที่เข้าร่วมโครงการ 107 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 107.00 ของเป้าหมาย 100 ไร่ ด้านการให้คำแนะนำถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 1,900 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย และสนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสม ดำเนินการแล้ว 1,900 ราย พื้นที่เป้าหมาย 1,900 ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย การอบรมพัฒนาครูบัญชี 81 ราย คิดเป็นร้อยละ 101.25 ของเป้าหมาย 80 ราย อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร 2,400 ราย ครอบคลุมเป้าหมาย ด้านกำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพของเกษตรกร ดำเนินการแล้ว 1,701 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.06 ของเป้าหมาย 1,700 ราย การจัดทำฐานข้อมูลการผลิตสินค้าทางเลือก 1 สินค้า ดำเนินการครอบคลุมเป้าหมาย ส่วนการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับพื้นที่ จำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ การศึกษาสินค้าทางเลือกเชิงลึกเพื่อกำหนดแนวทางการส่งเสริมระดับพื้นที่ (73 จังหวัด) และการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญในพื้นที่ประสบภัยพิบัติซ้ำซาก (12 พื้นที่) ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ด้านการศึกษาวิจัยพืชทางเลือกใหม่ที่มีอนาคต (Future Crops) 1 เรื่อง ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย ด้านการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับภาค 1 เรื่อง และด้านการติดตามประเมินผลโครงการ 1 เรื่อง ดำเนินการแล้วเสร็จตามเป้าหมาย

ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. การจัดทำฐานข้อมูลเพื่อรองรับเขตเกษตรเศรษฐกิจ	ชนิดพืช	5	5	100.00
2. ด้านการพัฒนาที่ดินเพื่อสนับสนุนการปรับเปลี่ยนการผลิตในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri - Map	ไร่	90,000	90,000	100.00
3. การอบรมให้ความรู้ และศึกษาดูงานการปลูกพืชทางเลือกใหม่แล้ว	ราย	1,000	1,026	102.60
4. ในส่วนการสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสม	ไร่	3,000	3,000	100.00
5. สนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็นในการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชชนิดใหม่ที่เหมาะสม	ไร่	3,000	3,000	100.00

ตารางที่ 13 ผลการดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
6. สนับสนุนปัจจัยการผลิตพื้นฐานในการปลูกหม่อนเลี้ยงไหมและการแปรรูป	ราย	49	68	138.78
7. การบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรมเพื่อการผลิตหม่อนไหม ในพื้นที่ไม่เหมาะสมตาม Agri-Map	ไร่	100	107	107.00
8. การให้คำแนะนำ ถ่ายทอดความรู้ด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	ราย	1,900	1,900	100.00
9. สนับสนุนปัจจัยการผลิตตามความเหมาะสม	ราย/ไร่	1,900	1,900	100.00
10. การอบรมพัฒนาครูบัญชี	ราย	80	81	101.25
11. อบรมการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพแก่เกษตรกร	ราย	2,400	2,400	100.00
12. กำกับแนะนำการจัดทำบัญชีต้นทุนอาชีพของเกษตรกร	ราย	1,700	1,701	100.06
13. การจัดทำฐานข้อมูลการผลิตสินค้าทางเลือก	สินค้า	1	1	100.00
14. ส่วนการจัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับพื้นที่	เรื่อง	2	2	100.00
15. จัดทำแนวทางการบริหารจัดการสินค้าเกษตรที่สำคัญระดับภาค	เรื่อง	1	1	100.00
16. การติดตามประเมินผลโครงการ	เรื่อง	1	1	100.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

1.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและ -

2) โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ มีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ ร่วมกับ กรมการข้าว กรมปศุสัตว์ กรมประมง กรมหม่อนไหม กรมวิชาการเกษตร กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ การยางแห่งประเทศไทย และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร วัตถุประสงค์เพื่อสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิตสินค้าเกษตร ด้านสินค้าพืช ปศุสัตว์ และประมง มีการบริหารจัดการร่วมกัน เพื่อให้เกิดการรวมกันผลิตและรวมกันจำหน่ายโดยมีตลาดรองรับที่แน่นอน และเพื่อให้เกษตรกรสามารถลดต้นทุนการผลิต และมีผลผลิตต่อหน่วยที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งผลผลิตมีคุณภาพได้มาตรฐานภายใต้การบูรณาการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เป้าหมายจำนวน 4,262 แปลง (กรมส่งเสริมการเกษตร 2,395 แปลง กรมการข้าว 1,285 แปลง กรมปศุสัตว์ 200 แปลง กรมประมง 75 แปลง กรมหม่อนไหม 31 แปลง กรมวิชาการเกษตร 130 แปลง สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน

เพื่อเกษตรกรรม 40 แปลง และการยางแห่งประเทศไทย 106 แปลง) งบประมาณ 1,234.1097 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 949.9845 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 76.98

2.1) ผลการดำเนินงาน

ส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่ดำเนินงานแล้ว 4,209 แปลง ร้อยละ 98.76 ของเป้าหมาย 4,262 แปลง วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูลแปลงใหญ่ที่ดำเนินการตั้งแต่ ปี 2562 – 2564 ดำเนินการจำนวน 2,440 แปลง คิดเป็นร้อยละ 99.96 ของเป้าหมาย 2,441 แปลง ถ่ายทอดความรู้ เน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด ดำเนินการจำนวน 2,394 แปลง ร้อยละ 99.96 ของเป้าหมาย 2,395 แปลง เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่ 42,052 ราย เช่น การลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต การเชื่อมโยงตลาด การพัฒนาคุณภาพ การบริหารจัดการกลุ่ม การจัดทำบัญชีต้นทุน การรับรองมาตรฐานสินค้า และด้านเทคโนโลยีนวัตกรรมการผลิต คิดเป็นร้อยละ 93.13 ของเป้าหมาย 45,152 ราย จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้ 1,022 แปลง คิดเป็นร้อยละ 104.82 ของเป้าหมาย 975 แปลง เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี 564 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 94.00 ของเป้าหมาย 600 แห่ง และติดตามประเมินผลโครงการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ครอบคลุมเป้าหมาย จำนวน 1 เรื่อง และรายงานการขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12 ดำเนินการครบตามเป้าหมายจำนวน 4 ครั้ง

ตารางที่ 14 ผลการดำเนินงานโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ส่งเสริมการดำเนินงานแบบแปลงใหญ่	แปลง	4,262	4,209	98.76
2. วิเคราะห์จัดทำแผนและปรับปรุงข้อมูลแปลงใหญ่ที่ดำเนินการตั้งแต่ ปี 2562 – 2564	แปลง	2,441	2,440	99.96
3. ถ่ายทอดความรู้ เน้นการลดต้นทุน เพิ่มผลผลิต และการเชื่อมโยงตลาด	แปลง	2,395	2,394	99.96
4. เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่	ราย	45,152	42,052	93.13
5. จัดทำแปลงเรียนรู้เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตได้	แปลง	975	1,022	104.82
6. เสริมสร้างความเข้มแข็งศูนย์ข้าวชุมชนในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	แห่ง	600	564	94.00
7. ติดตามประเมินผลโครงการ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ครอบคลุมเป้าหมายจำนวน	เรื่อง	1	1	100.00
8. รายงานการขับเคลื่อนโครงการในระดับพื้นที่ โดยสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรที่ 1 - 12	ครั้ง	4	4	100.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรค -

3) โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร มีกรมส่งเสริมการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน รวมถึงการลดต้นทุนการผลิต และยกระดับสินค้าเกษตร เพื่อเพิ่มโอกาสในการแข่งขันและพัฒนาที่ยั่งยืน และพัฒนาศักยภาพเกษตรกรให้เข้มแข็งและพึ่งพาตนเองได้ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป้าหมาย เกษตรกร จำนวน 15,000 ราย ใน 13 ชนิดสินค้า ได้แก่ 1) มันสำปะหลัง 2) สับปะรด 3) อ้อย 4) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูทำนา 5) ไข่และหอย 6) พืชเคี้ยวมัน (มะคาเดเมียและมะม่วงหิมพานต์) 7) กาแฟ 8) สินค้ากลุ่มทางเลือกเพื่อสุขภาพ (แมลงเศรษฐกิจ) 9) พืชตระกูลถั่ว 10) ไม้ดอกไม้ประดับ 11) พืชผัก 12) ปาล์มน้ำมัน 13) มะพร้าว ตลอดห่วงโซ่อุปทาน งบประมาณ 51.1530 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 48.0749 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 93.98

3.1) ผลการดำเนินงาน

ดำเนินการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรแก่เกษตรกร จำนวน 13 ชนิดสินค้าเกษตร มีผลการดำเนินงาน ดังนี้ 1) มันสำปะหลัง 2,620 ราย ดำเนินการได้ครบตามเป้าหมาย 2) สับปะรด 1,300 ราย ครบตามเป้าหมาย 3) อ้อย 1,100 ราย ครบตามเป้าหมาย 4) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูทำนา 2,000 ราย ครบตามเป้าหมาย 5) ไข่และหอย 630 ราย ครบตามเป้าหมาย 6) พืชเคี้ยวมัน (มะคาเดเมีย มะม่วงหิมพานต์) จำนวน 200 ราย ครบตามเป้าหมาย 7) กาแฟ 750 ราย ครบตามเป้าหมาย 8) แมลงเศรษฐกิจ จำนวน 800 ราย ครบตามเป้าหมาย 9) พืชตระกูลถั่ว 2,400 ราย ครบตามเป้าหมาย 10) ไม้ดอกไม้ประดับ 200 ราย ครบตามเป้าหมาย โดยได้รวบรวมพันธุ์ดี/พันธุ์ใหม่ของไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ครบ 4 ศูนย์ ตามเป้าหมาย 11) พืชผัก 100 ราย ครบตามเป้าหมาย 12) ปาล์มน้ำมัน 2,800 ราย ครบตามเป้าหมาย 13) มะพร้าว 100 ราย ครบตามเป้าหมาย

ตารางที่ 15 ผลการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
ดำเนินการส่งเสริมเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต				
สินค้าเกษตร				
1. มันสำปะหลัง	ราย	2,620	2,620	100.00
2. สับปะรด	ราย	1,300	1,300	100.00
3. อ้อย	ราย	1,100	1,100	100.00
4. ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังฤดูทำนา	ราย	2,000	2,000	100.00
5. ไข่และหอย	ราย	630	630	100.00
6. พืชเคี้ยวมัน (มะคาเดเนีย มะม่วงหิมพานต์)	ราย	200	200	100.00
7. กาแฟ	ราย	750	750	100.00
8. แมลงเศรษฐกิจ	ราย	800	800	100.00
9. พืชตระกูลถั่ว	ราย	2,400	2,400	100.00
10. ไม้ดอกไม้ประดับ	ราย	200	200	100.00

ตารางที่ 15 ผลการดำเนินงานโครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
11. พืชผัก	ราย	100	100	100.00
12. ปาล์มน้ำมัน	ราย	2,800	2,800	100.00
13. มะพร้าว ดำ	ราย	100	100	100.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

3.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรค -

4) โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว มีกรมการข้าว เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อรักษาความบริสุทธิ์ตรงตามลักษณะประจำพันธุ์ เพื่อให้ได้ผลผลิตเฉลี่ยและคุณภาพตรงตามมาตรฐานพันธุ์ รวมทั้งผลิตเมล็ดพันธุ์ดีมีคุณภาพสูงสำหรับสนับสนุนโครงการราชการจำหน่ายแก่เกษตรกรทั่วไป เพื่อให้มีการกระจายเมล็ดพันธุ์ดีคุณภาพสูงไปสู่เกษตรกรได้ทั่วถึงและรวดเร็วทันต่อความต้องการของเกษตรกร เป้าหมาย ได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์คัดที่เป็นที่ต้องการของตลาดและมีความบริสุทธิ์ของเมล็ดพันธุ์ ประมาณ 30 ตัน และได้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์หลัก ไม่น้อยกว่า 3,000 ตัน งบประมาณ 165.1565 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 149.0004 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 90.22

4.1) ผลการดำเนินงาน

ผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์คัดผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 197 ตัน คิดเป็นร้อยละ 656.67 ของเป้าหมาย 30 ตัน การผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์หลักผลิตเมล็ดพันธุ์ได้ 2,028 ตัน คิดเป็นร้อยละ 67.60 ของเป้าหมาย 3,000 ตัน

4.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรค -

5) โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร มีกรมการข้าว กรมส่งเสริมการเกษตร กรมวิชาการเกษตร กรมปศุสัตว์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวในพื้นที่ขาดแคลนและเพิ่มปริมาณการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีให้เพียงพอต่อความต้องการ ส่งเสริมพื้นที่การปลูกพืชหลากหลายทดแทนการทำนาปรัง ผลิตพันธุ์พืชคุณภาพ และนำไปผลิตพันธุ์ขยายและพันธุ์จำหน่ายให้เกษตรกร ขยายสัตว์พันธุ์ดีผ่านฟาร์มเกษตรกรเครือข่าย และติดตามสถานการณ์ด้านการผลิตและการตลาด ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นของสินค้าเกษตรที่สำคัญ เป้าหมาย มีเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีและสัตว์พันธุ์ดีเพียงพอต่อความต้องการ ส่งเสริมการปลูกพืชหลากหลายในพื้นที่นาปรัง จำนวน 5,000 ไร่ ใน 21 จังหวัด หน่วยงานภาครัฐ เอกชน และสถาบันเกษตรกร ได้พันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐานเกษตร งบประมาณ 1,131.6664 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 979.5786 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 86.56

5.1) ผลการดำเนินงาน

(1) ด้านข้าว การขยายศักยภาพการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยการจัดตั้งศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว จัดหาครุภัณฑ์สำหรับใช้ในการปฏิบัติงานได้ดำเนินการเบิกจ่ายเรียบร้อยแล้ว จำนวน 12 รายการ การผลิต

เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ชั้นพันธุ์ขยาย – จำหน่าย จำนวน 62,944 ตัน คิดเป็นร้อยละ 73.19 ของเป้าหมาย 86,000 ตัน มีการนำไปขยายผล จำนวน 58,408 ตัน คิดเป็นร้อยละ 75.46 ตัน ของเป้าหมาย 77,400 ตัน การพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวมีประชุมเชิงปฏิบัติการด้านการผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว 23 ครั้ง ดำเนินการแล้วเสร็จ มีการตรวจประเมินร้านจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop เป้าหมายรับรองร้านใหม่ ปี 2564 จำนวน 85 ร้าน ดำเนินการแล้ว 86 ร้าน คิดเป็นร้อยละ 101.18 ของเป้าหมาย กิจกรรมธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชนอยู่ในระหว่างรวบรวมผลผลิตจากเกษตรกรและได้จัดประชุมชี้แจงครบตามเป้าหมาย 100 รายแล้ว กิจกรรมพัฒนาเทคโนโลยีในการประเมินลักษณะทางการเกษตรของข้าวและการตรวจวิเคราะห์สารพิษตกค้างในข้าว ดำเนินการพัฒนาวีธีการวิเคราะห์ลักษณะทางสัณฐานวิทยาของราก ใบ และลำต้นของข้าว ด้วยเครื่อง vibratome และเทคนิค high-throughput phenotyping สำเร็จ และทดสอบประสิทธิภาพของวิธีการใหม่ที่พัฒนาขึ้นนี้ในข้าวจำนวน 300 พันธุ์ เสร็จเรียบร้อยแล้ว

(2) ด้านพืช ได้จัดเวทีชุมชนเตรียมความพร้อมและรับสมัครเกษตรกร จำนวน 5,000 ราย ครบตามเป้าหมาย จัดประชุมเชื่อมโยงตลาดและจัดทำแผนการผลิต แผนการตลาด ระหว่างเกษตรกรกับผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต จำนวน 5,127 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.69 ของเป้าหมาย 5,092 ราย และสนับสนุนวัสดุการเกษตรแปลงเรียนรู้ในพื้นที่ขยายผลปรับเปลี่ยน ไปปลูกพืชหลากหลาย จำนวน 4,940 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 98.80 ของเป้าหมาย 5,000 ไร่ ผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตคุณภาพดี พืชไร่ จำนวน 14 ชนิดคิดเป็นร้อยละ 127.27 ของเป้าหมาย 11 ชนิด พืชสวน 56 ชนิด คิดเป็นร้อยละ 124.44 ของเป้าหมาย 45 ชนิด และปัจจัยการผลิต จำนวน 19 ชนิด ครบตามเป้าหมาย การพัฒนากลุ่มปลูกพืชสมุนไพรให้เข้าสู่ระบบการจัดการ GAP/GMP จำนวน 5 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 71.43 ของเป้าหมาย 7 แห่ง การตรวจสอบรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์ให้เป็นมาตรฐานสากล จำนวน 10,882 ตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ 435.28 ของเป้าหมาย 2,500 ตัวอย่าง พันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตที่ผลิตได้มีคุณภาพตรงตามมาตรฐานการผลิตและพร้อมที่จะนำไปใช้ประโยชน์ ร้อยละ 100.00 คิดเป็นร้อยละ 125.00 ของเป้าหมาย

(3) ด้านปศุสัตว์ ผลิตสัตว์พันธุ์ดีจากการผสมเทียม จำนวน 275,404 ตัว คิดเป็นร้อยละ 118.97 ของเป้าหมาย 231,500 ตัว จำนวนสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาสุขภาพสัตว์ จำนวน 26,313,439 ตัว คิดเป็นร้อยละ 101.24 ของเป้าหมาย 25,990,500 ตัว และเกษตรกรที่ได้รับการเฝ้าระวังทางอาการและประเมินความเสี่ยงโรคติดต่อ จำนวน 36,812 ราย คิดเป็นร้อยละ 100.44 ของเป้าหมาย

(4) ด้านข้อมูล รายงานข้อมูลการบริหารจัดการศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 1 เรื่อง ครบตามเป้าหมาย รายงานสถานการณ์สินค้าเกษตร ปัจจัยการผลิต ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือน และสถาบันเกษตรกร จำนวน 1 เรื่อง ครบตามเป้าหมาย จัดทำสารสนเทศต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร จำนวน 8 ชนิด ครบตามเป้าหมาย จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเกษตรระดับภูมิภาค จำนวน 1 เรื่อง ครบตามเป้าหมาย และร่างแผนปฏิบัติการด้านการเกษตร จำนวน 1 เรื่อง ครบตามเป้าหมาย

ตารางที่ 16 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
1. ด้านข้าว				
1.1 จัดหาครุภัณฑ์สำหรับการปฏิบัติงาน	ราย	12	12	100.00
1.2 การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ชั้นพันธุ์ขยาย – จำหน่าย	ตัน	86,000	62,944	73.19
1.3. การนำไปขยายผล	ตัน	77,400	58,408	75.46
1.4 การพัฒนาและส่งเสริมการเชื่อมโยง เครือข่ายผู้ผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าว	ครั้ง	23	23	100.00
1.5 การตรวจประเมินร้านจำหน่ายเมล็ด พันธุ์ข้าวคุณภาพดี Good Rice Seed Shop ปี 2564	ร้าน	86	85	101.18
1.6 กิจกรรมธนาคารเมล็ดพันธุ์ข้าวชุมชน	ราย	100	100	100.00
1.7 ทดสอบประสิทธิภาพของวิธีการใหม่ ที่พัฒนาขึ้น	พันธุ์	300	300	100.00
2. ด้านพืช				
2.1 จัดเวทีชุมชนเตรียมความพร้อมและรับ สมัครเกษตรกร	ราย	5,000	5,000	100.00
2.2 จัดประชุมเชื่อมโยงตลาดและจัดทำ แผนการผลิต แผนการตลาด ระหว่าง เกษตรกรกับผู้ประกอบการรับซื้อผลผลิต	ราย	5,092	5,127	100.69
2.3 สนับสนุนวัสดุการเกษตรแปลงเรียนรู้ใน พื้นที่ขยายผลปรับเปลี่ยน ไปปลูกพืชหลากหลาย	ไร่	5,000	4,940	98.80
2.4 ผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตคุณภาพดี (พืชไร่)	ชนิด	11	14	127.27
2.5 ผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิตคุณภาพดี (พืชสวน)	ชนิด	45	56	124.44
2.6 ปัจจัยการผลิต	ชนิด	19	19	100.00
2.7 การพัฒนากลุ่มปลูกพืชสมุนไพรให้เข้าสู่ ระบบการจัดการ GAP/GMP	แห่ง	7	5	71.43
2.8 การตรวจสอบรับรองคุณภาพเมล็ดพันธุ์ ให้เป็นมาตรฐานสากล	ตัวอย่าง	2,500	10,882	435.28
3. ด้านปศุสัตว์				
3.1 ผลิตสัตว์พันธุ์ดีจากการผสมเทียม	ตัว	231,500	275,404	118.97
3.2 จำนวนสัตว์ที่ได้รับการพัฒนา สุขภาพสัตว์	ตัว	25,990,500	26,313,439	101.24

ตารางที่ 16 ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร (ต่อ)

กิจกรรม	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	ร้อยละ
3.3 เกษตรกรที่ได้รับการเฝ้าระวังทาง อาการและประเมินความเสี่ยงโรคติดต่อ	ราย	36,650	36,812	100.44
4. ด้านข้อมูล				
4.1 รายงานข้อมูลการบริหารจัดการ ศักยภาพการผลิตสินค้าเกษตร	เรื่อง	1	1	100.00
4.2 รายงานสถานการณ์สินค้าเกษตร ปัจจัย การผลิต ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและ สถาบันเกษตรกร	เรื่อง	1	1	100.00
4.3 จัดทำสารสนเทศต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตร	ชนิด	8	8	100.00
4.4 จัดทำรายงานภาวะเศรษฐกิจการเกษตร ระดับภูมิภาค	เรื่อง	1	1	100.00
4.5 ร่างแผนปฏิบัติการด้านการเกษตร	เรื่อง	1	1	100.00

ที่มา : จากการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผ่านระบบประเมินผลและติดตามโครงการของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

5.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรค -

6) ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ มีกรมปศุสัตว์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพระบบการผลิตด้านปศุสัตว์ รวมทั้งสนับสนุนส่งเสริมการรักษาสุขภาพสัตว์ เฝ้าระวังป้องกัน ควบคุม และชันสูตรโรคสัตว์ จัดการสวัสดิภาพสัตว์ พัฒนาปรับปรุงพันธุ์สัตว์ พัฒนาอาหารสัตว์ให้กับเกษตรกร เป้าหมาย เกษตรกรได้ประโยชน์ด้านปศุสัตว์ 12,822 ราย งบประมาณ 1,037.8522 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 897.3571 ล้านบาท ร้อยละ 86.46

6.1) ผลการดำเนินงาน

เกษตรกรได้ประโยชน์ด้านปศุสัตว์ 13,233 ราย คิดเป็นร้อยละ 103.21 ของเป้าหมาย 12,822 ราย ตัวอย่างของปศุสัตว์ได้รับการวิเคราะห์ วินิจฉัย และชันสูตรโรค 272,577 รายคิดเป็นร้อยละ 105.04 ของเป้าหมาย 259,506 ราย จำนวนสัตว์ได้รับการบริการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคสัตว์ 788,010 ตัว คิดเป็นร้อยละ 78.80 ของเป้าหมาย 1,000,000 ตัว ผลิตจำนวนสัตว์พันธุ์ดีได้ 1,040,834 ตัว คิดเป็นร้อยละ 115.49 จากเป้าหมาย 901,200 ตัว และผลิตพืชอาหารสัตว์ได้ 51,489 ตัน คิดเป็นร้อยละ 106.36 จากเป้าหมาย 48,410 ตัน ผู้เข้าร่วมงานมหกรรมปศุสัตว์ 1,500 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.48 และอัตราการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารของกรมปศุสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 100

6.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

7) โครงการส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อใช้รูปแบบการเกษตรแบบผสมผสานเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งของเกษตรกรในการดำรงชีพ ตามแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต

ทางการเกษตรให้สมาชิกมีรายได้เพิ่ม และเชื่อมโยงธุรกิจในสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็งโดยการเพิ่มปริมาณการค้าเงินธุรกิจ รวมกันซื้อ รวมกันขาย เงินฝาก และบริการ เป้าหมาย สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับอนุมัติเงินกู้จากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อสร้างระบบน้ำ 82 แห่ง เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,368 ราย งบประมาณ 3.7355 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 1.9356 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 51.82

7.1) ผลการดำเนินงาน

ส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ทำการเกษตรผสมผสานในลักษณะเกษตรปลอดภัย 56 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 68.29 ของเป้าหมาย 82 แห่ง การอบรม/ศึกษาดูงานแก่สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อพัฒนาศักยภาพการทำเกษตรผสมผสานในลักษณะเกษตรปลอดภัย 735 ราย คิดเป็นร้อยละ 53.73 ของเป้าหมาย 1,368 ราย และพื้นที่ที่ได้รับการส่งเสริมเกษตรผสมผสาน 3,675 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 53.73 ไร่ ของเป้าหมาย 6,840 ไร่

7.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

8) โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (GAP)

มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP เป้าหมาย สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 26 แห่ง เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,100 ราย งบประมาณ 13.1959 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 3.2804 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 24.86

8.1) ผลการดำเนินงาน

ยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP 1 สถาบัน และการส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ทำการเกษตรปลอดภัย 26 แห่ง ครบตามเป้าหมาย และส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยให้แก่สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย 1,100 ราย และปริมาณธุรกิจด้านเกษตรปลอดภัยของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขยายตัว ร้อยละ 3 อยู่ระหว่างดำเนินการของที่ปรึกษา

8.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ เร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณในแผนการดำเนินงาน

9) โครงการพัฒนาเกษตรปลอดภัยในพื้นที่นิคมสหกรณ์ มีกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นหน่วยงานดำเนินการ วัตถุประสงค์เพื่อสร้างต้นแบบการถ่ายทอดองค์ความรู้เรื่องการวิเคราะห์ดิน ปรับปรุงดิน และส่งเสริมให้สมาชิกมีการถ่ายทอดองค์ความรู้แบบมีส่วนร่วม ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้โดยธรรมชาติ มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ เป้าหมาย สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 20 แห่ง เกษตรกรสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 1,400 ราย งบประมาณ 6.0158 ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว 2.5758 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.82

9.1) ผลการดำเนินงาน

ส่งเสริมให้สมาชิกทำการเกษตรปลอดภัย เป้าหมายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร 20 แห่ง การส่งเสริมการทำเกษตรปลอดภัยให้แก่สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เป้าหมาย 1,400 ราย ไม่สามารถ

ดำเนินการได้ เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปริมาณธุรกิจด้านเกษตรปลอดภัยของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรขยายตัว ร้อยละ 3 จะประเมินผลได้เมื่อสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งผลผลิตจำหน่ายให้กับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรตามเงื่อนไขที่กำหนด

9.2) ข้อค้นพบ ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ -

2.6.4 ผลการดำเนินงานจากการติดตามในพื้นที่

จากการติดตามผลการดำเนินงานโครงการภายใต้แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร ได้แก่ โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) และโครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่

1) ผลการดำเนินงาน

1.1) การดำเนินงานโครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri - Map) พบว่า เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการส่วนใหญ่มีความคิดเห็นเรื่องงบประมาณ การสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้เกษตรกร และจำนวนพื้นที่เป้าหมายของโครงการที่กำหนดความเหมาะสม และทันเวลากับการปรับเปลี่ยนพื้นที่ของเกษตรกร ด้านการใช้แผนที่ Agri-map เจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์ในการประกอบการบริหารจัดการโครงการฯ เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐาน กำหนดพื้นที่เป้าหมาย และกำหนด/คัดเลือกกิจกรรมที่ส่งให้เกษตรกรปรับเปลี่ยน โดยมีความพึงพอใจต่อแผนที่ Agri-map พึงพอใจอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจของเจ้าหน้าที่ที่มีต่อภาพรวมโครงการฯ มีความพึงพอใจในระดับมาก

1.2) การสนับสนุนให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มทำการผลิต การบริหารจัดการร่วมกัน ตลอดจนรวมกลุ่มเพื่อจำหน่ายสินค้าเกษตร เพื่อให้สามารถลดต้นทุน มีผลผลิตเพิ่มขึ้นและมีคุณภาพได้มาตรฐาน

(1) การลดต้นทุนการผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่มีต้นทุนการผลิตลดลง โดยลดปริมาณการใช้เนื่องจากราคาปัจจัยการผลิตปรับตัวสูงขึ้น ทำให้ค่าใช้จ่ายต่อไร่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงขาดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เหมาะสมกับพื้นที่

(2) เพิ่มผลผลิต เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง เนื่องจากขาดระบบบริหารจัดการน้ำ โรคและแมลงศัตรูพืชระบาด ทำให้การเพิ่มของผลผลิตยังไม่ได้ตามเป้าหมาย

(3) ด้านการพัฒนาคุณภาพผลผลิต เกษตรกรไม่เห็นความสำคัญของการผลิตสินค้าตามมาตรฐาน GAP เกษตรกรยังขาดความรู้ และเทคโนโลยีเครื่องจักรที่ทันสมัย มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และเพิ่มมูลค่าสินค้าเกษตร

(5) ด้านการบริหารจัดการ คณะทำงานฯ ควรขับเคลื่อนการดำเนินงานโดยเน้นการพัฒนาคุณภาพของโครงสร้างพื้นฐาน (ดิน น้ำ) และเทคโนโลยี เครื่องจักรที่ทันสมัยเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต ขาดความพร้อมในการบริหารจัดการกลุ่มแปลงใหญ่ ขาดความมุ่งมั่นในการดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย รวมถึงสมาชิกบางส่วนมีวัตถุประสงค์เข้าร่วมกลุ่ม เพื่อมุ่งหวังผลประโยชน์ในการได้รับสนับสนุนปัจจัยการผลิตเพียงอย่างเดียว โดยไม่มีส่วนร่วม และไม่ให้ความร่วมมือในการวางแผนพัฒนาและสร้างกลุ่มให้เข้มแข็ง

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

2.1 การดำเนินจัดทำระบบอนุรักษ์ดิน น้ำ และการปรับเปลี่ยนการผลิต พบว่า

(1) จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำติดขัดปัญหาการเข้าปรับพื้นที่บ้าง เนื่องจากสภาพอากาศไม่เอื้ออำนวย รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนยังไม่ได้เก็บเกี่ยวผลผลิต ทำให้การเข้าดำเนินการปรับพื้นที่ล่าช้า เกษตรกรบางรายขอยกเลิกการเข้าร่วมโครงการฯ ในระหว่างการดำเนินโครงการฯ ทำให้ต้องคัดเลือกเกษตรกรเข้าร่วมโครงการใหม่ ส่งผลให้การสนับสนุนปัจจัยการผลิตล่าช้า เพราะต้องรอให้เกษตรกรครบตามเป้าหมาย จึงขออนุมัติโครงการได้ ดังนั้นการวางแผนดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงการส่งมอบปัจจัยการผลิตในกิจกรรมต่างๆ ควรมีความสัมพันธ์กับฤดูกาลผลิตของเกษตรกร เพื่อให้ปัจจัยการผลิตที่เกษตรกรได้รับทันต่อการนำไปใช้ประโยชน์ และการวางแผนดำเนินการจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำให้มีความสัมพันธ์กับฤดูกาลผลิตของเกษตรกร จะทำให้ลดการยกเลิกการเข้าร่วมโครงการฯ ของเกษตรกร ได้อีกด้วย

(2) การปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสานหรือไม้ผล ไม้ยืนต้น ยังทำได้ไม่เต็มที่ เนื่องจากงบประมาณที่รับการจัดสรรไม่สามารถดำเนินการได้ทั้งแปลง อีกทั้งการลงทุนเพาะปลูกในช่วงแรกต้องใช้ปัจจัยการผลิตค่อนข้างมาก ไม่ว่าจะเป็นค่าต้นทุน ค่าแรงงานปลูก และค่าปุ๋ย เป็นต้น รวมทั้งยังต้องจัดหาแหล่งเก็บกักน้ำให้เพียงพอต่อการผลิต ดังนั้นการปรับเปลี่ยนการผลิตเป็นเกษตรผสมผสาน ควรมีการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนพันธุ์ ไม้ผล ไม้ยืนต้นให้แก่เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการด้วย เพื่อลดต้นทุนการผลิต อีกทั้งจะเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรสนใจเข้าร่วมโครงการมากยิ่งขึ้น นอกจากการส่งเสริมการผลิตแล้ว ควรมีการส่งเสริมด้านการตลาดให้แก่เกษตรกรด้วย ทั้งในด้านการให้ความรู้ การแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิต รวมทั้งการให้คำปรึกษาด้านตลาด

2.2 การสนับสนุนให้เกษตรกรลดต้นทุนการผลิต การรวมกลุ่ม และการเชื่อมโยงตลาด

(1) ด้านการผลิต เกษตรกรประสบปัญหาภัยแล้ง ผลผลิตของเกษตรกรไม่เป็นไปตามเป้าหมาย เกษตรกรส่วนใหญ่สามารถลดต้นทุนการผลิตได้ แต่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายของโครงการฯ ราคาผลผลิตของเกษตรกรไม่แตกต่างกับราคาสินค้าทั่วไป ดังนั้นควรสนับสนุนให้เกษตรกรผลิตพันธุ์ดีไว้ใช้ทดแทนการซื้อ ใช้ปุ๋ยตามวิเคราะห์ค่าดิน ด้านปศุสัตว์ ผสมอาหารข้นใช้เอง และด้านประมง ลดการใช้อาหารสำเร็จรูป เพื่อการลดต้นทุนการผลิตของเกษตรกร การเพิ่มผลผลิต สนับสนุนองค์ความรู้ในเรื่องใช้สารชีวภัณฑ์ทดแทนการใช้สารเคมี และการเพิ่มผลผลิตต่อไร่ ด้วยเทคโนโลยี และนวัตกรรมสมัยใหม่ การพัฒนาคุณภาพผลผลิต ส่งเสริม/สร้างการรับรู้ และสร้างความเข้าใจประโยชน์ของการผลิตสินค้าตามมาตรฐาน GAP ทั้งต่อผู้ผลิตและผู้บริโภค

(2) ด้านการรวมกลุ่ม ประธาน/ผู้จัดการกลุ่มแปลงใหญ่บางกลุ่มมีความพร้อมในการบริหารจัดการน้อย บางกลุ่มมีปัญหาความขัดแย้งภายในกลุ่ม บางกลุ่มมีปัญหาในเรื่องการจัดการทำบัญชี และการเบิกจ่ายงบประมาณ รวมถึงความไม่เข้าใจเรื่องของหลักประกันสัญญา ดังนั้นควรจัดอบรมให้กับประธานกลุ่มแปลงใหญ่ เพื่อพัฒนาเกษตรกรให้เป็นผู้จัดการแปลงในปีที่ 2 เช่น อบรมสร้างแกนนำรุ่นใหม่ทดแทนรุ่นเก่า เพื่อส่งเสริมและกระตุ้นให้สมาชิกมีกิจกรรมกลุ่มร่วมกันอย่างต่อเนื่อง โดยอาจมีปรับเปลี่ยนคณะกรรมการบางท่าน เพื่อให้กลุ่มทำงานได้คล่องตัว รวมถึงการลงติดตามเกษตรกรอย่างใกล้ชิด

(3) ด้านการเชื่อมโยงตลาด รูปแบบ และช่องทางตลาดยังไม่ชัดเจน ทำให้เกษตรกรจำหน่ายผลผลิตได้ในราคาทั่วไป รวมถึงแหล่งรับซื้อที่ทำ MOU อยู่ไกลจากแหล่งผลิตของเกษตรกร และขาดการรวมกลุ่มแปลงใหญ่ เพื่อสร้างอำนาจในการต่อรองทางการตลาด นอกจากนี้ กลุ่มแปลงใหญ่ยังไม่มีระบบบันทึกข้อมูลปริมาณผลผลิต และความรู้ในการซื้อขาย ส่งผลให้ไม่สามารถวางแผนการผลิตสินค้าได้ตรงตามความต้องการของตลาด ทำให้เกิดสินค้าล้นตลาด ดังนั้น ควรส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มจำหน่ายผลผลิต และผลิตสินค้าที่ได้รับรองมาตรฐาน เพื่อให้เกิดการซื้อขายสินค้าที่มีคุณภาพ และเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น มีการสำรวจปริมาณความต้องการของตลาด และผู้บริโภค เพื่อให้เกิดการเชื่อมโยงการผลิตและการตลาด เช่น การซื้อขายออนไลน์ จัดหาช่องทางจำหน่าย และส่งเสริมการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าสินค้า และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อเชื่อมโยงการสร้างเครือข่ายคู่ค้าร่วมกัน รวมถึงประชาสัมพันธ์การเพิ่มช่องทางการตลาด ให้กับกลุ่มเกษตรกร เช่น การทำ MOU หาดตลาด จุฑารับซื้อ และจำหน่ายแก่ผู้บริโภค เพื่อกระจายผลผลิต

2.3 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้การอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ มีความล่าช้า รวมทั้งเกษตรกรบางส่วนมีความกังวลต่อการระบาด ทำให้การดำเนินงานในพื้นที่ค่อนข้างลำบาก มีผลต่อการเข้าไปติดตาม รวมทั้งการเดินทางข้ามจังหวัดในบางจังหวัดไม่สามารถทำได้ ดังนั้น ควรมีการจัดอบรมเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมถึงด้านการติดตามโครงการฯ ผ่านช่องทาง Online หรือแนะนำเป็นรายบุคคล เพื่อลดความเสี่ยงในการระบาดของโรค รวมทั้งลดความกังวลของเกษตรกร และเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ด้วย อีกทั้งเนื้อหาในการจัดอบรมควรมีความกระชับ เข้าใจง่าย และไม่ใช้เวลาในการอบรมมากเกินไป ซึ่งหากจำเป็นต้องมีการจัดอบรมหรือศึกษาดูงาน จะต้องมีการจัดการให้เป็นไปตามมาตรการที่ทางภาครัฐกำหนด

2) ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ -

ส่วนที่ 2

Info – graphic ผลการดำเนินงาน

การขับเคลื่อนแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นการเกษตร
ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น

วัตถุประสงค์

พัฒนาและต่อยอดสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น เพื่อสร้างรายได้ให้กับเกษตรกร และผู้ประกอบการวิสาหกิจชุมชนท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

เป้าหมาย : สินค้าเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่นมีมูลค่าเพิ่มขึ้น

งบประมาณ ๖๒.๗๙๒๙ ลบ. เบิกจ่าย ๖๐.๐๕๘๘ ลบ. ร้อยละ ๙๕.๖๕

ผลการดำเนินงาน : ร้อยละ ๙๙.๒๐

- ถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตสินค้าด้านการเกษตรตามอัตลักษณ์และภูมิปัญญาท้องถิ่น พัฒนาสินค้าด้านหม่อนไหม ๓๒๕๐ ราย (๙๗.๖๐%) ของเป้าหมาย ๓๓๓๐ ราย
- ตรวจรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ผ้าไหมตรานกยูงพระราชทาน ๒๐๐,๐๐๐ เมตร ครบตามเป้าหมาย คิดเป็นมูลค่า ๑๖๐ ล้านบาท
- ศึกษาศักยภาพการผลิตและการตลาดของเส้นไหมไทยพื้นบ้านอีสาน ๑ เรื่อง ครบตามเป้าหมาย

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

๑. กรมส่งเสริมการเกษตร ๒. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ๓. กรมหม่อนไหม

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะจากการติดตามในพื้นที่

ไม้ผล : เกษตรกรบางส่วนยังไม่มีกรรวมกลุ่มเนื่องจากผลผลิตยังมีปริมาณไม่เพียงพอ คุณภาพ และขนาดผลผลิตไม่ตรงกับความต้องการของตลาด ดังนั้นควรมีการส่งเสริมด้านการผลิต การเก็บเกี่ยว และการตลาดรองรับผลผลิตที่หลากหลายอย่างต่อเนื่องพร้อมทั้งสนับสนุนการรวมกลุ่มในการจำหน่ายผลผลิตต่อไป

หม่อนไหม : กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการส่วนใหญ่มีข้อได้เปรียบเรื่องการผลิต เช่น สมาชิกผลิตเองทุกกระบวนการ สามารถผลิตผ้าไหมและย้อมสีธรรมชาติ มีพ่อค้ามารับซื้อในท้องถิ่น และผลิตเส้นไหมและผ้าไหมไม่เพียงพอต่อความต้องการ แต่ยังมีข้อจำกัดเรื่องราคาจำหน่ายไม่สูงนัก และการดำเนินการขอมาตรฐาน ยังขาดเครื่องมืออุปกรณ์ สำหรับกลุ่มเกษตรกรที่เพิ่งมีการรวมกลุ่ม สมาชิกส่วนใหญ่มีลักษณะต่างคนต่างผลิตและจำหน่ายเอง ดังนั้นนอกจากการรับรองมาตรฐานแล้วควเน้นเรื่องการรวมกลุ่ม พร้อมทั้งสนับสนุนเครื่องมืออุปกรณ์ให้กับกลุ่ม เพื่อจะร่วมกันผลิตและจำหน่ายช่วยเพิ่มอำนาจในการต่อรองราคากับพ่อค้าคนกลางต่อไป

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔

วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ที่ดีต่อสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องตลอดห่วงโซ่ที่มีคุณภาพและความปลอดภัย

เป้าหมาย

1. สินค้าเกษตรปลอดภัยมีมูลค่าเพิ่มขึ้น
2. ผลผลิตสินค้าเกษตรปลอดภัยของไทยได้รับการยอมรับด้านคุณภาพ ความปลอดภัยและคุณค่าทางโภชนาการสูงขึ้น

งบประมาณ

๒,๒๙๑.๐๕๓๑ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๒,๑๑๓.๖๗๖๔ ล้านบาท
คิดเป็นร้อยละ ๙๒.๒๖

ผลการดำเนินงาน คิดเป็นร้อยละ ๑๐๕.๘๔

ผลการดำเนินงาน

หน่วยงาน สำนักงานมาตรฐานสินค้าเกษตรและอาหารแห่งชาติ กรมการข้าว กรมประมง กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร กรมพัฒนาที่ดิน กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม กรมหม่อนไหม กรมตรวจบัญชีสหกรณ์ และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

ข้อค้นพบ/ข้อเสนอแนะ

- ถ่ายทอดความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ และเกษตรทฤษฎีใหม่ ๙๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย
- ส่งเสริมการใช้สารอินทรีย์ชีวภาพ ๒๕๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย
- จัดทำมาตรฐานและบริการข้อมูลด้านมาตรฐานความปลอดภัย ๕๑๕ เรื่อง (๑๓๐.๓๘%) ของเป้าหมาย ๓๙๕ เรื่อง
- ตรวจสอบรับรองและตรวจติดตามมาตรฐานฟาร์มเกษตรกร ๑๙๐,๖๑๖ แปลง/แห่ง (๑๑๓.๓๕%) ของเป้าหมาย ๑๖๘,๑๗๓ แปลง/แห่ง
- ตรวจรับรองสถานประกอบการของผู้ประกอบการ ๒,๐๑๘ แห่ง/โรงงาน (๑๐๒.๒๓%) ของเป้าหมาย ๑,๙๗๔ แห่ง/โรงงาน
- ส่งเสริมผู้ผลิตเกษตรอินทรีย์ด้วยระบบการรับรองแบบมีส่วนร่วม ๕,๒๕๐ ไร่ ครอบคลุมเป้าหมาย
- เตรียมความพร้อมเข้าสู่ปศุสัตว์และประมงอินทรีย์ ๒,๓๐๔ ราย ครอบคลุมเป้าหมาย
- พัฒนาตลาดสีเขียวดำเนินการแล้ว ๕๐ แห่งครอบคลุมเป้าหมาย

๑. เกษตรกรผู้ปลูกพืชส่วนใหญ่ประสบปัญหาภัยแล้ง และโรคแมลงศัตรูพืช ดังนั้นควรสนับสนุนแหล่งน้ำในพื้นที่ และขยายอ่างเก็บน้ำในพื้นที่ห่างไกล สำหรับพื้นที่แล้งซ้ำซากควรส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนมาปลูกพืชใช้น้ำน้อยและเป็นที่ต้องการของตลาด และสนับสนุนองค์ความรู้การป้องกันรักษาโรคแมลงศัตรูพืช

๒. เกษตรกรที่ทำการผลิตแบบปลอดภัยและอินทรีย์บางพื้นที่มีการรวมกลุ่มกันเพื่อผลิตให้ได้ตามมาตรฐาน ส่วนเกษตรกรที่ทำการเกษตรแบบเกษตรทฤษฎีใหม่บางพื้นที่ยังไม่มีมีการรวมกลุ่มเนื่องจากมีทัศนคติไม่ตรงกัน ภาครัฐจึงควรสนับสนุนการรวมกลุ่มเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน และติดตามเยี่ยมเยียนเกษตรกรอย่างต่อเนื่องเพื่อทราบปัญหา อุปสรรค

๓. เกษตรกรที่ผลิตสินค้าปลอดภัยจำหน่ายได้ในราคาต่ำ เนื่องจากไม่ได้คุณภาพตามความต้องการของตลาด บางรายจำหน่ายให้แก่พ่อค้าคนกลาง ซึ่งเป็นผู้กำหนดราคาซื้อ ในส่วนสินค้าเกษตรอินทรีย์ ยังประสบปัญหาการเข้าถึงตลาดเฉพาะ ทำให้สินค้าอินทรีย์ราคาเท่ากับสินค้าทั่วไป ดังนั้นควรเร่งพัฒนาการผลิตให้ได้คุณภาพและเพิ่มช่องทางการจำหน่าย

๔. จากสถานการณ์ COVID - 19 ส่งผลกระทบต่อการดำเนินกิจกรรม เช่น การจัดประชุมการจัดฝึกอบรม และการลงพื้นที่เพื่อติดตาม จึงปรับรูปแบบการดำเนินกิจกรรม โดยการนำเทคโนโลยีเข้ามา อาทิ การจัดประชุมออนไลน์ จัดเก็บข้อมูลทางโทรศัพท์ เป็นต้น

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

วัตถุประสงค์

.....เพื่อพัฒนาและส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเกษตรชีวภาพ รวมถึงการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรเพื่อนำไปสู่ผลิตภัณฑ์ที่มีมูลค่าสูง

เป้าหมาย (ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

๑. สินค้าเกษตรชีวภาพมีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ขยายตัว ๓%)
๒. วิชาสาหกิจการเกษตรจากฐานชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นมีการจัดตั้งทุกตำบลเพิ่มขึ้น (๑ ตำบล ๑ วิชาสาหกิจ)

งบประมาณ

๓๕๔.๗๖๒๗ ล้านบาท

เบิกจ่ายแล้ว ๓๒๒.๐๘๐๔ ล้านบาท (๙๐.๗๙%)

หน่วยงาน

กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมหม่อนไหม
กรมส่งเสริมการเกษตร และกรมประมง

ผลการดำเนินงาน ๑๐๘.๑๒% ของเป้าหมาย

๑. รวบรวมและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพด้านพืช ปศุสัตว์ สัตว์น้ำ ๕๕,๒๑๑ สายพันธุ์ (๑๒๖.๘๘%)
๒. สนับสนุนพันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ พันธุ์สัตว์น้ำ ๑๒,๓๗๑,๓๘๔ สายพันธุ์ (๑๐๓.๓๕%)
๓. วิจัยเพื่อพัฒนาการผลิตและขยายพันธุ์พืช ๔ เรื่อง (๑๐๐%)
๔. ถ่ายทอดความรู้ด้านการขยายพันธุ์พืช การผลิตพืช สมุนไพร ๒,๐๑๘ ราย (๑๐๒.๒๓%)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

- ผลผลิต: พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์ พื้นที่ปลูกเมล็ดพันธุ์ไม่เหมาะสม เนื่องจากเป็นพื้นที่ลุ่ม ดังนั้น ในช่วงแรกควรขยับพื้นที่ปลูกให้เหมาะสม จัดการระบบน้ำ งบประมาณไม่เพียงพอ และขาดแคลนแรงงาน

- โครงการผลิตและกระจายพันธุ์หม่อนไหม ห้างเย็นเก็บไข่ไหม เครื่องมืออุปกรณ์มีการชำรุด ทำให้การดำเนินการผลิตไข่ไหมไม่ได้คุณภาพ ดังนั้นควรปรับปรุงหรือก่อสร้างอาคารรวมถึงเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ สภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนแปลงในบางพื้นที่ ส่งผลกระทบต่อแผนการผลิตไข่ไหมของศูนย์หม่อนไหม

- โครงการส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตพืชสมุนไพร เกษตรกรในพื้นที่มีการรวมกลุ่มแปรรูปผลิตภัณฑ์จากสมุนไพร ดังนั้นควรมีการแนะนำให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ส่งเสริมการทำสมุนไพรอย่างต่อเนื่อง ควรแนะนำเรื่อง GAP เกษตรอินทรีย์อย่างถูกต้อง และจัดหาตลาดที่รับซื้อที่แน่นอน

- โครงการผลิตและขยายพืชพันธุ์ดีเป็นโครงการที่ดำเนินการต่อเนื่องทุกปี ดำเนินการตามเป้าหมายที่วางไว้

- เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโครงการมีจำนวนจำกัด เนื่องจากงบประมาณที่ได้รับ จึงควรมีการสนับสนุนเพิ่มเติม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น

แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป

วัตถุประสงค์

- เพื่อสร้างมูลค่าโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมในการผลิตและแปรรูปสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทาน
- เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าเกษตร ตลอดจนมีการสนับสนุนต่อยอดไปสู่สินค้าเกษตรขั้นสูงที่มีคุณค่าเฉพาะ และผลิตภัณฑ์คุณภาพสูง

ผลการดำเนินงาน ๑๐๐.๓๔ % ของเป้าหมาย

เป้าหมาย

สินค้าเกษตรแปรรูปและผลิตภัณฑ์มีมูลค่าเพิ่มขึ้น (ปี ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕ ขยายตัวร้อยละ ๓)

งบประมาณ

ได้รับ ๑๓.๖๒๖๔ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๑๑.๒๗๒๗ ล้านบาท (ร้อยละ ๘๒.๗๓)

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ

๑. ถ่ายทอดเทคโนโลยีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ ๒,๐๕๘ ราย (๑๐๑.๓๔ %) ของเป้าหมาย ๒,๐๓๐ ราย
๒. พัฒนาผลิตภัณฑ์แปรรูปข้าว ๔ ผลิตภัณฑ์ ครบตามเป้าหมาย
๓. สนับสนุนวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ๔ เครื่อง ครบตามเป้าหมาย
๔. จัดงานประชาสัมพันธ์แปรรูปข้าว ๑ ครั้ง ครบตามเป้าหมาย

ปัญหาและอุปสรรค

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ และมาตรการป้องกันอย่างเข้มงวด ส่งผลให้การเบิกจ่ายงบประมาณ รวมถึงการปฏิบัติงานไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนดไว้

๑. เกษตรกรสนใจสมัครเข้าร่วมการอบรมเป็นจำนวนมาก แต่เนื่องจากงบประมาณที่จำกัด ทำให้หน่วยงานสามารถรับผู้เข้าอบรมตามงบประมาณที่ได้รับ ดังนั้นควรจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องหรือเพียงพอกับจำนวนความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม
๒. สินค้าเกษตรแปรรูปของเกษตรกรบางส่วนยังไม่สามารถผลิตในเชิงพาณิชย์ได้ เนื่องจากสินค้ายังไม่ได้รับรองมาตรฐานการผลิตและคุณภาพ เกษตรกรและผู้ประกอบการบางรายยังขาดองค์ความรู้ด้านการขอการรับรองมาตรฐานสินค้า รวมถึงขาดแคลนเงินทุนในการปรับปรุงโรงเรือนหรือห้องปฏิบัติการแปรรูปที่ได้มาตรฐาน เพื่อเข้าสู่กระบวนการตรวจรับรองมาตรฐาน
๓. ผู้เข้ารับการอบรมต้องการเรียนรู้เพิ่มเติม เพื่อต่อยอดไปสู่การประกอบธุรกิจแปรรูปสินค้าเกษตร แม้ว่าในบางหลักสูตรจะมีการสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับช่องทางการตลาดแล้วก็ตาม นอกจากนี้เจ้าหน้าที่และเกษตรกร ยังขาดความรู้ในด้านการใช้เทคโนโลยี ทำให้การจัดอบรมและการติดตามให้คำแนะนำหลังการอบรมที่ดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ทำได้ลำบาก ดังนั้นควรสนับสนุนความรู้ด้านการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารออนไลน์
๔. การอบรมในแต่ละหลักสูตรทำให้เกิดเครือข่ายระหว่างผู้เข้ารับการอบรมกับผู้ผลิตสินค้าแปรรูป ในลักษณะการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ดังนั้นควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมหรือสนับสนุน เพื่อสร้างเครือข่ายการผลิต การแปรรูปสินค้าเกษตร รวมถึงเป็นการขยายช่องทางการตลาดและเพิ่มเครือข่ายได้อีกทางหนึ่งด้วย

ข้อมูล ณ

วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

แผนแม่บทย่อย เกษตรอัจฉริยะ

วัตถุประสงค์

ส่งเสริมเกษตรกรสู่เทคโนโลยีเกษตรอัจฉริยะ โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีด้านเกษตรอัจฉริยะ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มจากการลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิตด้วยเกษตรอัจฉริยะ

เป้าหมาย

ผลผลิตต่อหน่วยของฟาร์ม หรือแปลง ที่มีการใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่/อัจฉริยะ เพิ่มขึ้น ร้อยละ ๑๐

ผลการดำเนินงาน

หน่วยงานที่รับผิดชอบ : ทั้งหมด ๕ หน่วยงาน ๖ โครงการ กรมการข้าว (๒ โครงการ) กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

งบประมาณ ๔๖.๓๓๘๘๙ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๔๒.๐๒๘๑ ล้านบาท (ร้อยละ ๙๐.๖๒)

ผลการดำเนินงาน : ร้อยละ ๑๐๐.๗๙

- การพัฒนาระบบการผลิตและระบบสารสนเทศด้านข้าว ดำเนินการมาแล้ว ๔ ระบบ ครอบคลุมเป้าหมาย
- ถ่ายทอดความรู้เกษตรกรอัจฉริยะ และเครื่องจักรกลการเกษตร ให้แก่เกษตรกร ๕,๖๕๐ ราย (๑๐๐.๘๙) ของเป้าหมาย ๕,๖๐๐ ราย
- ให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร ๔,๒๙๕ ราย (๑๐๒.๒๖) ของเป้าหมาย ๔,๒๐๐ ราย
- จัดตั้งจุดเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะด้านพืช ปศุสัตว์ ๑๖ แห่ง ครอบคลุมเป้าหมาย

ข้อค้นพบและข้อเสนอแนะ :

- กิจกรรมการให้บริการเครื่องจักรกลแก่เกษตรกร/กลุ่มเกษตรกร มีการยืมใช้งานเครื่องจักรกลการเกษตรด้านปศุสัตว์ ด้วยเทคโนโลยีของเครื่องจักรที่ทันสมัย ทำให้เก็บเกี่ยวผลผลิตได้รวดเร็ว ในการซื้อขายหญ้าแพงโกล่า มีการรับซื้อเฉพาะกลุ่มเกษตรกรที่ทำข้อตกลงซื้อขายร่วมกันเท่านั้น
- แปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะการผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์หลังนาและข้าวโพดหวาน (๑) การใช้ระบบน้ำด้วยระบบ Sensors มีการลงทุนที่ค่อนข้างสูง แต่เมื่อนำไปใช้ระบบยังไม่เสถียร ส่งผลต่อการแจ้งเตือนของระบบไม่แม่นยำ ทำให้ทั้งแปลงขาดน้ำ จึงยังต้องอาศัยเกษตรกรสังเกตใบและต้นพืชเพื่อหมุนวนส่วนน้ำก่อน (๒) พื้นที่ที่จะทำการเกษตรโดยใช้เทคโนโลยีอัจฉริยะ จำเป็นต้องมีแหล่งน้ำเพื่อทำการเกษตรเพียงพอตลอดระยะเวลาเพาะปลูก และในแปลงทดลองมีการใช้น้ำจากใต้ดิน ผ่านโครงการธนาคารน้ำใต้ดิน ส่งผลให้มีน้ำใช้ตลอดฤดูกาลเพาะปลูก (๓) เครื่องจักรกลทางการเกษตร และเครื่องมืออุปกรณ์ต่างๆ ที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้เกษตรอัจฉริยะมีต้นทุนราคาสูง เกษตรกรไม่สามารถลงทุนได้ ทางหน่วยงานจึงอาจมีการปรับเปลี่ยนแนวทางที่มีลักษณะที่ใกล้เคียงเดิมทดแทนอุปกรณ์ที่มีการลงทุนสูง เพื่อให้เกษตรกรสามารถลงทุนในอุปกรณ์ได้เอง (๔) จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (Covid - ๑๙) ทำให้งบประมาณการดำเนินงานมาล่าช้า ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการติดตั้งเครื่องจักรกลทางการเกษตร ที่จะนำมาใช้ในแปลงเรียนรู้กรรมวิธีเกษตรอัจฉริยะล่าช้ากว่าแผนที่กำหนดไว้
- กิจกรรมในโครงการส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลทางการเกษตรบางด้านยังขาดความชัดเจน งบประมาณที่รับไม่สอดคล้องกับการปฏิบัติงาน อีกทั้งบุคลากรมีไม่เพียงพอ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติงานโครงการได้อย่างต่อเนื่อง ดังนั้นควรมีการกำหนดเป้าหมายโครงการร่วมกันระหว่างหน่วยงานในพื้นที่และส่วนกลาง
- เกษตรกรมีความต้องการให้ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เข้ามาสนับสนุนปัจจัยการผลิต ส่งเสริมการใช้เครื่องจักรกลอัจฉริยะ เช่น โดรน เพื่อประหยัดต้นทุนด้านแรงงาน และสนับสนุนองค์ความรู้ด้านการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ การทำน้ำหมักชีวภาพ เพื่อลดต้นทุนด้านปัจจัยการผลิต

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร

วัตถุประสงค์

เพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเกษตรกรรมและภาคเกษตรมีการปรับตัวไปสู่กระบวนการผลิตที่มีคุณภาพมาตรฐาน และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ เพื่อให้มีการเจริญเติบโตอย่างต่อเนื่องและเข้มแข็ง จึงต้องมีการสนับสนุนส่งเสริมระบบนิเวศของภาคเกษตรในด้านต่าง ๆ

เป้าหมาย

(ปี ๒๕๖๑ - ๒๕๖๕)

- ๑) มูลค่าผลผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ย ร้อยละ ๑๐ (ปี ๒๕๖๑-๒๕๖๕)
- ๒) สินค้ามีคุณภาพ (พืช ปศุสัตว์ ประมง) มีมาตรฐาน และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

งบประมาณ ๓,๙๒๑.๒๐๔๗ ล้านบาท เบิกจ่ายแล้ว ๓,๒๙๗.๖๐๘๒ ล้านบาท ร้อยละ ๘๔.๐๙๖๘

ข้อมูล ณ วันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๔

ผลการดำเนินงาน

๑. โครงการบริหารจัดการการผลิตสินค้าเกษตรตามแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map)	๒. โครงการระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่	๓. โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร	๔. โครงการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าว	๕. โครงการพัฒนาศักยภาพกระบวนการผลิตสินค้าเกษตร	๖. ผลผลิต : พัฒนาศักยภาพการปศุสัตว์
ปรับเปลี่ยนพื้นที่แล้วร้อยละ ๑๐๐ ผลเบิกจ่ายร้อยละ ๙๕.๕๑ การอบรมถ่ายทอดความรู้ใช้ระบบออนไลน์เนื่องด้วยสถานการณ์ระบาดของโรค COVID 19	ส่งเสริมระบบแล้วร้อยละ ๙๘.๗๖ ปรับปรุงข้อมูลร้อยละ ๙๙.๙๖ เกษตรกรได้รับการถ่ายทอดความรู้ในแปลงใหญ่ ร้อยละ ๙๓.๑๓ ของเป้าหมาย	- เพิ่มประสิทธิภาพทุกชนิดสินค้า ใน ๑๓ ชนิดสินค้าแล้ว เบิกจ่ายงบประมาณ ร้อยละ ๙๓.๙๘ ของงบที่จัดสรร	- ดำเนินการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวชั้นพันธุ์คัด ได้ร้อยละ ๖๕๖.๖๗ ของเป้าหมาย และผลิตเมล็ดพันธุ์ชั้นพันธุ์หลัก ได้ร้อยละ ๖๗.๗๐ ของเป้าหมาย	- ด้านข้าว การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี ร้อยละ ๗๓.๑๙ จากเป้าหมาย ๘๖,๐๐๐ ตัน ด้านพืช การผลิตพันธุ์พืชและปัจจัยการผลิต พืชไร่ พืชสวน และปัจจัยการผลิต ครอบคลุมเป้าหมาย และสนับสนุนวิสาหกิจเกษตรแปลงเรียนรู้ปลูกพืชหลากหลาย ด้านปศุสัตว์ สัตว์พันธุ์ดีที่ผลิตได้จากการผสมเทียม จำนวนสัตว์ที่ได้รับการพัฒนาสุขภาพสัตว์ เกินเป้าหมาย และด้านข้อมูลปรับเปลี่ยนการจัดเก็บข้อมูลเพื่อรองรับสถานการณ์โรคติดต่อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙	- เกษตรกรได้ประโยชน์ด้านปศุสัตว์ ร้อยละ ๑๐๓.๒๑ จากเป้าหมาย ๑๒,๘๒๒ ราย ตัวอย่างของปศุสัตว์ได้รับการวิเคราะห์ วินิจฉัย และชันสูตรโรค ร้อยละ ๑๐๕.๐๔ จากเป้าหมาย ๒๕๙,๕๐๖ ราย จำนวนสัตว์ได้รับการบริการเสริมสร้างภูมิคุ้มกันโรคสัตว์ ร้อยละ ๗๘.๘๐ จากเป้าหมาย ๑,๐๐๐,๐๐๐ ตัว ผลิตจำนวนสัตว์พันธุ์ดีได้ ร้อยละ ๑๑๕.๔๙ จากเป้าหมาย ๙๐๑,๒๐๐ ตัว และผลิตพืชอาหารสัตว์ได้ ร้อยละ ๑๐๖.๓๖ จากเป้าหมาย ๔๘,๔๑๐ ตัน
๗. โครงการส่งเสริมการทำเกษตรผสมผสานในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร	๘. โครงการส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรทำการเกษตรเพื่อเพิ่มมูลค่า (GAP)		๙. โครงการพัฒนาเกษตรปลอดภัยในพื้นที่นิคมสหกรณ์		
- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรส่งเสริมให้สมาชิกทำการเกษตรผสมผสานในลักษณะเกษตรปลอดภัย และสมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้รับการอบรม/ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพ การทำเกษตรผสมผสานในลักษณะเกษตรปลอดภัย	- ยกระดับการผลิตผักและผลไม้คุณภาพของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน GAP และการส่งเสริมให้สมาชิกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ทำการเกษตรปลอดภัย ครอบคลุมเป้าหมาย		- สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในพื้นที่นิคมฯ ได้รับการส่งเสริมทำการเกษตรปลอดภัย และปริมาณธุรกิจด้านเกษตรปลอดภัยขยายตัว		

ส่วนที่ 3

หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล
สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แผนแม่บทย่อย	หน่วยงานประสานงานของศูนย์ประเมินผล	โทรศัพท์	โทรสาร
1. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัตลักษณ์พื้นถิ่น	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2940 5387	0 2579 5511
2. แผนแม่บทย่อยเกษตรปลอดภัย	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านปศุสัตว์และประมง	0 2940 5387	0 2579 5511
3. แผนแม่บทย่อยเกษตรชีวภาพ	ส่วนประเมินผลการพัฒนาสถาบันเกษตรกรและเกษตรกร	0 2579 8232	0 2579 5511
4. แผนแม่บทย่อยเกษตรแปรรูป	ส่วนวิชาการและนวัตกรรมการประเมินผล	0 2579 5512	0 2579 5511
5. แผนแม่บทย่อยเกษตรอัจฉริยะ	ส่วนประเมินผลการพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและทรัพยากร ทางการเกษตร	0 2579 0555	0 2579 5511
6. แผนแม่บทย่อยการพัฒนาระบบนิเวศการเกษตร	ส่วนประเมินผลการพัฒนาด้านพืช	0 2579 0614	0 2579 5511

ศูนย์ประเมินผล สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เกษตรกลาง บางเขน

ถนนพหลโยธิน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพฯ 10900

โทรศัพท์ 0 2579 8232 โทรสาร 0 2579 5511

www.eva.oae.go.th

